

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ŠEŠTADIENIS–SATURDAY – SPALIO-OCTOBER 30, 2021 • Vol. CXII NR. 86

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-29-2021

Naujoji konsulė: tęsiu pradėtus darbus

Artėjant Visų šventųjų dieni ir Vėlinėms, Lietuvos Respublikos generalinė konsulė Čikagoje Sigrida Mulevičienė kartu su konsulato atstovėmis aplankė žymių Lietuvos visuomenės ir politikos veikėjų kapus Čikagoje, padėjo gėlių ir uždegė atminimo žvakutes. Naujoji LR konsulato vadovė tęsia ilgametę tradiciją, o kartu planuoja darbus, kuriuos žada atlikti per savo kadenciją.

Pokalbis su
S. Mulevičiene – 3 psl.

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Nuodų sodą saugo kaukolės ir sargybiniai

Sakoma, kad augalai gali viską: teisingai naudojami, jie sugeba net sunkiausią ligonį pakelti iš mirties patalo. Tačiau pasaulyje yra ir tokių augalų, kurie savo nuodais gali sužaloti ar net nužudyti. Anglijoje esančiame Nuodų sode auga 100 pavojingiausių pasaulio augalų. Šį sodą kasmet aplanko daugiau nei pusė milijono smalsuolių iš viso pasaulio.

Pasakojimas apie nuodingų augalų sodą –10 psl.

„Lietuvybės geno“ svečias – Vytautas Maciūnas

Ilgametis išeivijos veikėjas Vytautas Maciūnas sako: „Neatimkime iš savo vaikų galimybės jaustis saviems dvejose kultūrose, nes tai didelis pranašumas“.

Pokalbis apie ilgametį darbą išeivijoje ir įgytą patirtį su Philadelphijos apylinkėje gyvenančiu Vytautu Maciūnu skaitykite – 4 psl.

GANYTOJO ŽODIS

Didysis įsakymas

KARDINOLAS
SIGITAS TAMKEVIČIUS

Kartą Rašto aiškintojo paklaustas, koks yra didžiausias įsakymas, Jėzus atsakė: Pirmasis yra šis: „Viešpats, mūsų Dievas, yra vienintelis Viešpats; tad mylėk Viešpatį savo Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis“. Antrasis: „Mylėk savo artimą kaip save patį“. Nėra įsakymo, didesnio už šiuodu (Mk 12, 29–31).

Dykumoje prie Horebo kalno izraelitai gavo dešimt Dievo įsakymų, kurių, eidami į laisvę, jie turėjo laikytis. Didžiausi iš jų buvo įsakymas mylėti Dievą ir artimą. Šie įsakymai turėjo tapti laisvų žmonių gyvenimo pamatu. Meilė Dievui reikalavo gerbti ir mylėti vieną Dievą, išvedusį izraelitus į laisvę, ir atmesti bet kokius status; meilė artimui reikalavo mylėti savo tėvynainius ir bėdoje jiems pagelbėti. Meilės įsakymas izraelitams buvo didelis iššūkis, nes gyvendami Egipte jie garbino status ir rūpinosi tik savimi ir pačiais artimiausiais asmenimis.

Jėzus praplėtė suvokimą, kas yra artimas, kurį reikia mylėti. Tai ne tik izraelitai, bet ir svetimtaučiai. Palyginime apie gailėstingąjį samarietį Jėzus aiškiai nurodė, kad mums artimas yra kiekvienas į bėdą patekęs žmogus (plg. Lk 10, 25–37).

Kalno pamoksle Jėzus dar labiau praplėtė artimo meilės įsakymą: *O aš jums sakau: mylėkite savo priešus ir melskitės už savo persekiotojus, kad būtumėte savo dangiškojo Tėvo vaikai; jis juk leidžia savo saulei tekėti blogiesiems ir geriesiems, siunčia lietų ant teisųjų ir neteisųjų* (Mt 5, 44–45).

Dievo ir artimo meilės įsakymų laikymasis parodo, kokie mes esame krikščionys ir kaip nuosekliai laikomės krikščioniškojo tikėjimo pamatinių nuostatų. Apaštalas Jokūbas pirmiesiems krikščionims priminė: *Kaip kūnas be dvasios miręs, taip ir tikėjimas be darbų negyvas* (Jok 2, 26). Negyvas be meilės darbu.

Mes gyvename laikmetyje, kai sukurtos idealios sąlygos vešėti ne meilei, bet savimeilei: rūpintis savo gerove, pamirštant kitus. Medžiaginę gerovę susikūręs žmogus laikomas laimingu,

o stokojantis medžiaginių gėrybių – apgailėtiniu vargšu. Iš tikrųjų, laimingas yra tik tas, kuris myli, o didžiausias nelaimėlis – meilės stokojantis žmogus. Apaštalas Paulius apie tai rašė pirmiesiems krikščionims: *Je kalbėčiau žmonių ir angelų kalbomis, bet neturėčiau meilės, aš tebūčiau žvangantis varis ir skambantys cimbolai. Ir jei turėčiau pranašystės dovaną ir pažinčiau visas paslaptis ir visą mokslą, jei turėčiau visą tikėjimą, kad galėčiau net kalnus kilnoti, tačiau neturėčiau meilės, aš būčiau niekas* (1 Kor 13, 1–2). Aiškiau pasakyti neįmanoma.

Bažnyčios bendruomenė yra pašaukta skelbti šią meilės Evangeliją ir rūpintis pačiais silpniausiais žmonėmis. Vos prasidėjus Atgimimo sąjū-

džiui Lietuvoje giliai tikinčios katalikės moterys susibūrė po *Carito* organizacijos vėliava; jos tapo pačiomis gražiausiomis liudytojomis, kaip reikia vykdyti meilės įstatymą, padedant varge esantiems žmonėms.

Tačiau meilė nėra tik ištiesta ranka gyvenimo pakraščiuose esantiems žmonėms; jos praktika būtina kiekviename mūsų gyvenimo žingsnyje. Ji ypač aktuali dabar, kai tarp žmonių tvyro labai daug susipriešinimo ir pykčių. Kokia privalo būti mūsų meilė, labai tiksliai nusako apaštalas Paulius Laiške Korinto krikščionims: *Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi; meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta. Ji nesielgia netinkamai, neieško savo naudos, nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas*

buvo bloga, nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai. Ji visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištvėria (1 Kor 13, 4–7). Tepadeda Viešpats mums eiti šiuo meilės keliu.

Ambasada tęsia glaudų bendradarbiavimą

Sen. David Argall, amb. Audra Plepytė ir garbės konsulė Krista Bard.

LR ambasados nuotraukos

Ambasadorė su Atstovų rūmų nariu Robert Freeman, kurio giminės iš motinos pusės kilę iš Varėnos.

Ambasadorė A. Plepytė kalba Kapitolijoje.

Spalio 27 d. Lietuvos Respublikos ambasadorė Audra Plepytė lankėsi Pensilvanijos sostinėje Harrisburge. Pensilvanijos Kapitolijoje, kuris yra valstijos įstatymų leidžiamosios valdžios – Generalinės asamblėjos (Atstovų rūmų ir Senato) – susirinkimų vieta, ambasadorė, kaip garbės viešnia, kreipėsi į abiejų rūmų narių darbinų sesijų atidarymo progą.

Savo pasisakymuose A. Plepytė pasidžiaugė stipria ir ilgamete Lietuvos ir Pensilvanijos žmonių vertybine bendryste. Pensilvanijoje gyvena seniausia užjūrio lietuvių bendruomenė, vienijanti 80 tūkstančių lietuvių kilmės žmonių, kurie yra aktyvūs ir produktyvūs valstijos visuomenės nariai jau daugiau nei šimtą metų.

Pokalbiuose su asamblėjos nariais pabrėžtas ryškus lietuvių bendruomenės indėlis valstijos gyvenime, pažymėti tvirti ir stiprėjantys Lietuvos ir Pensilvanijos ryšiai – bendradarbiavimas ekonominėje, karinėje, kultūrinėje, verslo srityse, kuris išlieka svarbus šiandienos bendroje Lietuvos ir Pensilvanijos darbotvarkėje.

LR ambasados inf.

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPERPublished on Thursday
and Saturdayexcept legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

| Kanada – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

| Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

| Kanada – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

| Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.orgReklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.comRedaktorė –
Virginija PetrauskienėTechninis redaktorius –
Jonas KuprysKorektorė –
Dalia SokienėEl. svetainė –
Neringa SmilgytėUž skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.Remkime www.draugofondas.org

JAV LB 70-mečio šventėje (iš d.) gen konsulė S. Mulevičienė, LR ekonomikos ir inovacijų ministrė A. Armonaitė, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Arvydas Urbonavičius ir konsulato darbuotojaleva Dilytė Houghton. Sandros Ščedrinos nuotr.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje S. Mulevičienė (šešta iš d.) su viešniomis iš Lietuvos ir muziejaus atstovais. Virginijos Petruskienės nuotr.

Naujoji konsulė: tęsiu pardėtus darbus

Prieš du mėnesius, pačioje vasaros pabaigoje tik pradėjusi savo kadenciją, naujoji LR gen. konsulė Čikagoje Sigrida Mulevičienė pateko į patį įvykių sūkurį – JAV Lietuvių Bendruomenės 70-mečio šventė, XXIII tarybos pirmoji sesija, grupės Seimo narių, o po jų netrukus – ir paties prezidento Gitano Nausėdos bei pirmosios ponios ir juos lydintios komandos viešnagė Čikagoje. Tad su vietos LB organizacijų atstovais gen. konsulei teko susipažinti „greituoju būdu“. Tačiau pačią S. Mulevičienę pavyko pakalbinti tik dabar – kai darbų tempas sugrįžo į kasdienes vėzes.

Gerb. gen. konsule, su kokiais mintimis ir planais atvykote dirbti į Čikagą?

Gavusi paskyrimą dirbti Čikagoje, pirmiausia domėjaisi Čikagoje veikiančiomis LB, organizacijomis, nes žinojau, kad darbas su diaspora sudarys didelę mano veiklos dalį. Jau vykdama į Čikagą žinojau, kad rugsėjo mėn. vyks LR prezidento vizitas, todėl jam ruošiausi ir planavau būsimus darbus dar iki atvykimo.

Kodėl pasirinkote Ameriką? Ar jus su šia šalimi sieja praeities gyvenimo įvykiai, ar tai pirmasis atvykimas į šią šalį?

JAV teko lankytis ir anksčiau, bet labiau turistiniais tikslais, o pasirinkimą diplomatinėje tarnyboje keičia žodis „paskyrimas“.

Diplomatiname darbe jūs turite nemažai patirties. Gal

galite trumpai papasakoti apie savo ankstesnius darbus, kurie iš jų jums buvo įdomiausi? Kokią sukauptą patirtį atsivežėte į Čikagą?

Šis paskyrimas man yra ketvirtas mano diplomatinėje tarnyboje. Esu dirbusi Lietuvos Respublikos ambasadoje Kanadoje, Nyderlanduose, konsulate Valensijoje (Ispanijoje). Dažnai girdžiu klausimą, kokia šalis labiausiai patiko, bet į tai tikrai negaliu atsakyti. Visose šalyse įgijau skirtingos darbo patirties, sutikau puikių žmonių. Kanadiečiai mane sužavėjo savo draugiškumu, olandai – racionalumu ir organizuotumu, o ispanai – sugebėjimu visas problemas išspręsti bendravimu.

Kokie jūsų išpūdžiai iš pirmųjų pasivaikščiojimų, apsilankymų ir susitikimų Čikagoje, vadinamoje Amerikos lietuvių sostinė? Kas nustebino, nudžiugino, sukėlė smalsumą?

Taip, Čikaga tikrai yra Amerikos lietuvių, galbūt net išeivijos lietuvių sostinė, todėl ir bendruomenės darbo intensyvumas čia tikrai nenusileidžia sostinei. Labai nudžiugino begalinis bendruomenės entuziazmas, organizuotumas ir vykdomų veiklų gausa.

Ką planuojate nuveikti per savo darbo kadenciją? Ar tęsėte buvusių konsulų pradėtus darbus, ar turite ir naujų, jūsų mintyse gimusių planų?

Tikrai tęsiu mano kolegų, buvusių generalinių konsulų pradėtus darbus, stengsiuosi, kad nenutrūktų jau tradiciniais tapę projektai, kurie vyksta kartu su lietuvių bendruomene. Lietuva per pastaruosius dešimtmečius stipriai pažengė ekonominės plėtros, inovacijų, mokslo srityje ir tuo ji yra įdomi

kitoms šalims, todėl daug dėmesio ketinu skirti bendriems Lietuvos ir JAV verslo, ekonomikos, mokslo bendradarbiavimo projektams.

Papasakokite apie save: kas jus gyvenime domina labiausiai? Nors konsuliniame darbe lieka mažai laiko laisvalaikiui, tačiau gal turite kokį laisvalaikio leidimo būdą, kuris jums yra pats įdomiausias?

Mano mėgstamiausias laisvalaikio užsiėmimas – kelionės – per pandemiją buvo gerokai apribotos, bandau pro truputį pagal galimybes jas atnaujinti.

Labai mėgstu klasikinę muziką, todėl jau dariausi į koncertų salių skelbimus Čikagoje.

Atvykote čia dirbti viena, ar su šeima? Jeigu taip, gal galite pristatyti savo šeimą. Ar pavyko greitai įsikurti Čikagoje, ar teko susidurti su kokiais netikėtais iššūkiais?

Į Čikagą atvykau su dukra, kuri mokosi mokykloje, todėl mūsų įsikūrimą planavau, galvodama apie atstumus iki mokyklos ir darbo. Iššūkių buvo, bet ankstesnė darbo ir įsikūrimo kitose šalyse patirtis padėjo sėkmingai su jais tvarkytis.

Buvęs generalinis konsulas Marijus Gudynas gen. konsulo darbą Čikagoje palygino su Ferrari vairavimu. Kalbant apie susisiekimą: Mantvydas Bekešius mėgo po miesto centrą keliauti ir pėsčiomis, ir paspirtuku. Kokiai transporto priemonei jūs žadate teikti pirmenybę?

Vaikščiojimą pėsčiomis aš labai mėgstu, ir kur įmanoma, visur stengiuosi nueiti. Deja, Čikaga tam kiek per didelė, o ypač turint galvoje užmiesčių renginius ir tai, jog konsulato apygardą sudaro 25 JAV valstijos, tenka naudotis ir kitomis transporto priemonėmis. Ferrari vairuoti dar neteko, bet mielai pabandyčiau....

Kalbino Virginija Petruskienė

LAIŠKAI

PAGALIAU PRISIVIJO

Sovietų Sąjungos vadas Nikita Chruščiovas kadaise sakė, kad vieną dieną Sovietų Sąjunga Ameriką prisivys. Maskvoje buvo „Pravda“, okupuotoje Lietuvoje buvo „Tiesa“. Dabar Amerikoje rinkimus pralaimėjęs prezidentas įsteigė savo žiniasklaidos priemonę, kurią pavadino „Truth“. („D. Trump blokuoja medžiagą apie Kapitolijaus šturmą“ („Draugas“, spalio 23 d., 9 psl.). Turinys irgi maždaug toks, kaip ir tuose buvusiuose žinių šaltiniuose.

Arvydas Barzdukas
Falls Church, VA

Pokalbis su populiarios operos „Saulė ir jūra“ kūrėjomis Bentonville AZ.

Nuotrauka iš Facebook

Vytautas Maciūnas: „Neskurdinkime savo vaikų”

Vytautas Maciūnas pozityviai vertina pokyčius, kuriuos į JAV Lietuvių Bendruomenę (LB) įneša naujai atvykusieji iš Lietuvos, nors, reikia pripažinti, stebėtinau daug naujai atvykusių šeimų vaikų sunkiai ar nenoriai kalba lietuviškai. Suprantama, taip siekiama lengviau pritaikyti prie gyvenamosios JAV aplinkos. Prisimindamas savo jaunystę Amerikoje, V. Maciūnas teigia, kad be tėvų nuolatinio raginimo ir reikalavimų būtų „ištirpęs” JAV visuomenėje. Tačiau jis iš patirties žino, kad mokant lietuvių kalbą, galima lengviau prisitaikyti ne vienoje kultūroje.

Koks buvo jūsų kelias į JAV LB?

Viskas, ką darai, priklauso nuo to, kaip vaikystėje ir jaunystėje lietuviškumą klausimais auklėjo tėvai. Paprastai pradžia būna lituanistinėse mokyklose, stovyklose, Ateitininkų organizacijoje. Tai suformuojamas atsparumas tautiniam ir kultūriniam „ištirpimui”. Jaunimui lengviau prisitaikyti prie aplinkos, o ne derinti gyvenimą dviejose pasauliuose. Tą įtampą pajutau besimokydamas gimnazijoje, nes lietuviškumą ir Lietuvą buvo lyg išpareigojimai, o daugumai JAV gimnazistų išpareigojimų sąvoka dar buvo toli už horizonto, bent taip man tada atrodė.

Mano mama buvo Vilniaus universiteto (VU) bendrabučio vadovė. Jos pavardė atsirado tremiamųjų sąrašė, tačiau kartu su mano tėvu ji suspėjo pasitraukti į Vakarų. Amerikoje iš pradžių dirbo siuvykloje, ilgainiui tapo lietuviškos mokyklos mokytoja. Kai po kelerių metų darbo mokykla grėsė uždarymas, ji nedvejodama apsiėmė eiti ugdymo įstaigos vedėjos pareigas ir ieškoti išeities iš susidariusios situacijos.

Mano tėvas buvo VU profesorius, literatūrologas, VU bibliotekos direktorius. JAV jis dirbo University of Pennsylvania bibliotekoje, katologavo knygas, parašytas įvairiomis kalbomis. Kai buvo leidžiama Lietuvių enciklopedija, vėliau pavadinta Bostono

enciklopedija, jis buvo pakviestas redaguoti XV, t. y. Lietuvos tomą. Grįžęs po darbo bibliotekoje, tėvas plūso ir namuose: raudonu pieštuku braukė kitų profesorių, mokslo daktarų straipsnius, vis prasitardamas, esą tas ar anas nemoka rašyti. Jo aukojimasis tam darbui buvo akivaizdus, nors man ir ne visiškai suprantamas. Vis dėlto jūtau, kad tik toje veikloje jis rasdavo tam tikrą ramybę ir pasitenkinimą.

Daug kas pasitvirtino, kai 1993–1994 m. atvykau į Lietuvą, į jo straipsnių knygos pristatymą Lietuvių literatūros ir tautosakos institute. Buvęs švietimo ir mokslo ministras, literatūrologas, tuomet ėjęs instituto direktoriaus pareigas Darius Kuolys susirinkusiesiems apibūdino mano tėvo mokslinio darbo reikšmę. Jis suprato mano tėvo likimą geriau negu aš, paaiškino, kad šis išėmė įtampą savo, specialisto, veiklą, nors ir dirbo kaip „profesorius be studentų”. Ėmiau geriau suprasti tėvo prarastą gyvenimą.

JAV išitraukiau į Ateitininkų organizaciją. Dar būdamas gimnazistas dalyvavau žiemos kursuose Dainavoje. Atmintyje iki šiol liko prisiminimai apie dr. Vyganto, Antano Sabalio, kunigo Stasio Ylos paskaitas ir ypač pokalbiai su kunigu S. Yla apie ateityje mūsų laukiančius iššūkius, tarsi numatant Lietuvos kelią į laisvę ir mūsų pastangas šiame kelyje.

Kai buvau septyniolikos, tuometis JAV LB Krašto valdybos pirmininkas Vytautas Volertas pakvietė mane dirbti administracinį darbą ir net pasiūlė kuklų atlygį. Pradėjęs dirbti JAV LB Krašto valdyboje, dalyvaudavau posėdžiuose, susipažinau su jos veikla. Mane ypač stebino tai, kad lietuviai nesibaimina reikalauti tiesos ir net siekti bei reikalauti JAV valdžios pareigūnų palankumo į viešumą keliant Lietuvos okupacijos klausimą ir Lietuvos valstybės pripažinimo teštinumą. Bendravau su tų dienų Krašto valdybos aktyvistais Algimantu Gečiu, Rimu Česoniu, Aušra Zerr, Juozu Gaila. Stebėjau veiklą, kuri labai skyrėsi nuo mano tėvo literatūros istorijos rašinių ir minėtos enciklopedijos redagavimo.

Ilgainiui, įvertindamas tėvų lietuvių nuveiktus reikšmingus darbus,

Su žmona Ale bei dukromis Lina ir Daina.

LR Seimo ir JAV LB posėdis. Antras iš dešinės – V. Maciūnas.

supratau, kad mano lietuviška veikla galėtų būti paremta visuomeniniais reikalais. Lietuvių kalbą mokėjau, bet supratau, kad į Lietuvos literatūrą svaresnio įnašo nepadarysiu. Tad iš arti stebėjau, kaip reikia dirbti visuomeninį darbą ir patraukti organizacijos dėmesį. Būdamas studentas tapau JAV LB Krašto valdybos vicepirmininku jaunimo reikalams, o vėliau – ir pirmuoju JAV Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininku.

Tačiau šioje veikloje tuomet teko daryti pertrauką, nes pasirinkta profesija ir darbas inžinerijos srityje bei su juo susijusios kelionės užėmė daug laiko.

Naują ryšį su Lietuva radau per muziką. Lankydamasis pas būsimo žmonos tetą New Yorke, klausydavau si man dar negirdėtos naujos lietuviškos muzikos. Žmonos teta gaudavo lauktuvių iš Lietuvos, iš jos puseserės Zinaidos Nutautaitės, ilgametės Vilniaus plokštelių studijos redaktorės. „Atradau” grupę „Nerija”, Stasį Povi-

laitį, Nijolę Ščiukaitę ir kitus populiariosios muzikos atlikėjus. Philadelphia choro, kuriame dainavau, repertuare buvo religinės giesmės, operų ištraukos ar liaudies dainos. O šioje muzikoje buvo daug naujo, tai buvo man iki šiol negirdėta kūryba. Per muziką atradau santykį su nauja, gyva Lietuva.

Chore buvau pagalbininkas. Kai jo vadovas iškeliavo amžinybėn, tapau choro vadovu. Mane domino naujos lietuviškos dainos, bet negalėjome gauti jų natų. Reikėjo pačiam išsiklausius nurašyti melodiją ir priderinti balsus. Mano muzikinis išsilavinimas apsiribojo penkerių metų grojimo pianinu praktika, tad negaliu sakyti, kad tai buvo aukščiausio lygio muzikavimas. Vis dėlto turėjome naują repertuarą, dainavome, koncertavome. Buvo smagu. Nors bėgau nuo kultūros ar literatūros profesine prasme, šis laikotarpis sustiprino bendravimo įgūdžius, o ryšys su kultūra teikė ir dvasinę atgaivą.

Kilus Lietuvos nepriklausomybės

Į choro „Laisvė” repertuarą V. Maciūnas įtraukė lietuviškų estradinių dainų.

Pirmoji V. Maciūno suformuota JAV LB Krašto valdyba. Trečia iš dešinės – vykdomoji vicepirmininkė Regina Narušienė.

IŠ ATEITININKŲ GYVENIMO

Redaktorė Vida Kuprytė • El. paštas: draugasateitis@gmail.com

Kairėje – taip paminklas atrodė prieš restauravimą, dešinėje – po restauravimo. KPD nuotraukos

RESTAURUOTAS ISTORINIS ATEITININKŲ PAMINKLAS

Senosiose Marijampolės kapinėse neseniai baigtas restauruoti ateitininkų 1930 m. pastatytas paminklas. Manoma, kad projekto autorė Elžbieta Bendoravičiūtė, o skulptorė Marijona Šmulkštytė. Itin blogos būklės paminklą restauruoti pradėta pernai. Betonas vietomis buvo ištrupėjęs, atsidengę jį laikantys metaliniai įtvirtinimai, trūko keleto dalių, tekstas buvo beveik neįskaitomas.

Čia palaidotas Lietuvos kariuomenės karininkas, vienas iš Lietuvos Steigiamojo Seimo narių Antanas Matulaitis (1895–1920) ir mokytojas, visuomenininkas Jurgis Steponaitis (1898–1928). Marijampolės gimnaziją baigęs A. Matulaitis priklausė ateitininkų organizacijai. J. Steponaitis taip pat mokslus buvo baigęs Marijampolėje, mokytojo Nau miesčio „Žiburio“ gimnazijoje, priklausė pavasarininkų, šaulių, ateitininkų organizacijoms, redagavo Marijampolės pavasarininkų leidinį „Pavasario balsas“, 1923 m. buvo išrinktas moksleivių ateitininkų sąjungos centro pirmininku.

Kultūros paveldo departamento Alytaus-Marijampolės teritorinio skyriaus patarėjos Violetos Kasperavičiūtės teigimu, paminklas yra vertingas savo istorine, dailės ir memorialine prasme. Kultūros vertybių registre jis įrašytas kaip Lietuvos kariuomenės leitenanto A. Matulaičio ir mokytojo, visuomenės veikėjo J. Steponaičio antkapinis paminklas. Ateitininkų pastatytas paminklas atspindi čia palaidotų žmonių krikščioniškas, tautiškas vertybes. Ant postamento pavaizduota atversta knyga – Šventas Raštas, joje išlietas tekstas: „Kas mane tiki, gyvena amžiai“.

Moksleiviai ateitininkai prie paminklo. Nuotrauka daryta tarp 1930 ir 1935 m.

nai Jon. Vi. 47. Kitoje pusėje išlietas užrašas: Mirusiems Marijampolės ateitininkams. Paminklas puoštas bareljefais ir skulptūromis su Šv. Rašto vaizdiniais, tautiniais simboliais.

Paminklas ateitininkams buvo pašventintas 1930 m. spalio 19 d.

Tarp jų – ir Gediminaičių stulpai.

Restauravimo darbai, finansuoti iš Marijampolės savivaldybės biudžeto, kainavo 16 tūkst. eurų. Restauravimo darbus atliko UAB „Restauravimo paslaugos“.

Marijampolės senosios kapinės – vienos reikšmingiausių ir gražiausių Suvalkijos krašto laidojimo vietovių. Tiksliai kapinių įkūrimo data kol kas nenustatyta, bet žinoma, kad kapinių vietovėje buvo laidojami pravoslavai 1816 m., o katalikai ten pradėjo laidotis nuo 1850 m.

Per pusantro šimto metų kapinės patyrė daugybę pokyčių. Pirmosios nepriklausomybės metais susiformavo pirmieji kapinių kompleksai: Lietuvos karių savanorių, Pirmojo pasaulinio karo žuvusių vokiečių karių kapai, vienuolių marijonų, Lietuvaičių katalikų bendrijos (vėliau Šventosios šeimos seserų vienuolijos), Nekaltojo prasidėjimo Šv. Mergelės Marijos kongregacijos vargdienių seselių vienuolių kapai ir Ateitininkų-pavasarininkų kapai.

Per sovietų okupaciją to meto ideologai siekė sunaikinti šiuos kompleksus. Į juos pradėta laidoti nieko bendra su tomis organizacijomis neturinčius asmenis. Iš dalies praradę vientisumą šie kompleksai liko nesunaikinti, tik juos prižiūrėjusių giminaičių, vienuolių ir žmonių gerbiančių savo krašto praeitį pastangų dėka.

Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos ir tinklalapio www.noruzinoti.lt/kapines/istorija

Info iš Facebook

Šventės link

Lapkričio 26–28 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL, Šiaurės Amerikos ateitininkai kviečia visus – ateitininkus ir ne ateitininkus – į dvasios ir krikščioniškos veiklos atnaujinimo šventę, pavadintą „Užkurkime židinį“. Šio didelio susibūrimo tikslas – paminėti 111-ąsias ateitininkijos įkūrimo metines bei 75-erių metų ateitininkų veiklos išėivijoje sukaktį. Visa šventės informacija – kaip registruotis, viešbučiai, paskaitininkų biografijos – paskelbta tinklalapyje svente110.com

PROGRAMA

Pentadienis, lapkričio 26 d.

9 val. r. – Registracija

10 val. r. – Šventės atidarymas. **Kun. Lukas Laniauskas SJ** kalbės tema: „Ateitininkija – ar degame?“

11 val. r. – Atidarymo šv. Mišios

12:30 val. p. p. – Pietūs

12:30 val. p. p. – „Ateitininkai 101“ – lietuvių kalba

2 val. p. p. – **Gintė Damušytė** – „Užsienio lietuvių uždaviniai Lietuvai 30 metų po nepriklausomybės atkūrimo“

2 val. p. p. – „Ateitininkai 101“ – anglų kalba

Vaikų programa vyks atskirai nuo 2 val. p. p. iki 5 val. p. p.

3:30 val. p. p. – **Daina Polikaitytė** – (tema bus paskelbta vėliau)

5 val. p. p. – Vakariėnė

6:30 val. v. – **Taizė pamaldos**, Pal. Jurgio Matulaičio misijoje

8 val. v. – **Meno parodos „Ateikite kurti“** atidarymas galerijoje „Siela“. (Paroda vyks nuo lapkričio 26 d. iki gruodžio 5 d.)

Šeštadienis, lapkričio 27 d.

9 val. r. – Registracija

10 val. r. – **Gloria Purvis** – „Racism, abortion and other challenges to human dignity that Catholics are called to resist“

11:30 val. r. – Šv. Mišios

12:30 val. p. p. – Pietūs

2 val. p. p. – Simpoziumas – „Blogio blogis“ moderuoja **Andrius Kazlauskas**

2 val. p. p. – „Ateitininkai 101“ – anglų kalba

Vaikų programa vyks atskirai nuo 2 iki 5 val. p. p.

3:30 val. p. p. – **Ateitininkų federacijos pirm. Vytis Turonis** – „Ateitininkų iššūkiai Šventosios Dvasios laike“

5 val. p. p. – Vakariėnė

7 val. v. – **Literatūros ir muzikos vakaras**, skirtas paminėti Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos 50-metį

9 val. v. – Šokiai, linksmavakaris

Sekmadienis, lapkričio 28 d.

9 val. r. – Šv. Mišios – atnašauja Arkivyskupas Gintaras Grušas

10:30 val. r. – Šventės uždarymas

12 val. p. p. – Pietūs

Šventės informacija ir registracija:

svente110.com

Nelaukite – užsiregistruokite šiandien!

Mintys prieš Vėlines

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Penkiolika metų Lietuvoje buvo organizuojamas jaunimo kelionės į Sibirą. Jos buvo prasmingos ir tuo pačiu populiaros. Visada atsirasdavo žymiai daugiau norinčių prie projekto prisidėti nei turėta vietų. Tų misijų tikslas buvo surasti, aplankyti ir atstatyti lietuvių tremtinių laidojimo vietas Sibire. Žemėlapiuose jos nebuvo pažymėtos, vietiniai gyventojai irgi mažai apie jas žinojo, tačiau misijos organizatoriai buvo atkaklūs ir sumanūs. Jiems pasisekė norimus objektus – kapinaites, kryžius – surasti, juos atstatyti ar pastatyti naujus. Grįžę jie kalbėjo apie teigiamą misijos įtaką jų pačių gyvenime. Šios misijos Rusijos valdžios buvo uždraustos. Paskutinėje kelionėje 2019 m. (jau į Kazachstaną, ne į Rusiją) dalyvavo ir Amerikos lietuvaitė Marija Čyvaitė. Šią vasarą jos suburtas jaunimas, vadovaujamas Viliaus Žalpio, kažką panašaus pabandė padaryti Amerikoje.

2021 m. rugpjūčio 12 d. devyni jauni žmonės iš Pasaulio lietuvių centro Lemonte buvo palydėti į svarbią misiją – tvarkyti senų, apleistų lietuvių kapinių Ledford, IL. Netoli šio miestelio anksčiau buvo anglių kasyklos, kuriose lietuviai dirbo. Šis projektas su-

laukė didelio visuomenės dėmesio ir gražių atgarsių mūsų spaudoje. Su pasididžiavimu noriu paminėti, kad grupėje buvo ir du mūsų anūkai Audra ir Gytis. Kaip patyrėme, rusenanti meilė Lietuvai misijos dalyviuose sustiprėjo, išvyka davė progą išsąmoninti patirtį ir geriau suvokti lietuvių tautos istorijos.

Prieš keletą metų Amerikos katalikų savaitraštis *OSV* viename vedamajame apgailėstavo, kad Amerikos visuomenė yra tarsi atsiribojusi nuo mirties patirties, atsiribojusi nuo mirusiųjų kūnų. Vyresnieji prisimena, kad šeimoje kam nors mirus šermenys būdavo mirusiojo namuose. Artimieji mirusiųjų kūnus nuplaudavo ir tinkamai apgrendavo laidotuvėms. Mirtis tiesiogiai paliesdavo šeimos narius. Šiais laikais mirusiojo kūną paima sveikatos departamentas ar ligoninė ir perduoda jį laidojimo namams. Daugelis vaikų net nemato mirusiojo palaikų.

Lietuviškos Vėlinės Amerikoje yra užgožtos metinio „cirko“, vadinamo Halloween. Šiomet tai sekmadienis, spalio 31-oji. Po Halloween seka Visų Šventųjų šventė, o po jos – lapkričio 2 d. – Vėlinės. Lietuvoje Vėlinės tebėra viena iš gražiausių švenčių. Visa Lietuva suspindi žvakutėmis. Teresės Tumėnaitės-Paberalienės žodžiais – „Rodos, ištisi žvaigž-

dynai nukrito ir pasklido po kapines ir kapinaites, o gal atvirkščiai – žvakutės sužibo padangėje, primindamos žmogaus kelio trapumą”.

Kažkada žurnale „Voruta“ skaičiau straipsnį apie Vėlines ir mirusiųjų pagerbimo papročius. Remiantis senų žmonių pasakojimais, buvo rašoma, kad anksčiau per Vėlines nebuvo papročio kapinėse deginti žvakučių, kaip šiais laikais. Anksčiau vėlėms būdavo keliamos puotos. Dar XIX a. kai kur Lietuvoje ir kituose Europos kraštuose buvo paprotys ruošti kapinėse ar namuose vaises ir į jas kviešti savo mirusius artimuosius. Pavakarieniavus pačiose kapinėse, jose būdavo paliekama maisto vėlėms. Kartais kapai buvo palaistomi midumi ir vynu. Vėliau ypatinga reikšmė priskirta ugniai. Manyta, kad ugnis pritraukia vėles, tad joms degamos žvakės. Degindami žvakes gyvieji susitaiko su mirusiais.

Vėlinės švenčiamos visoje Lietuvoje. Šią dieną suvažiuoja visi šeimos nariai, kartu lanko mirusiųjų kapus. Kapai puošiami gėlėmis ir žalumynais, dedami vainikai, uždegamos žvakės. Bažnyčiose vyksta gedulingos pamaldos už mirusiuosius. Po to vyksta bendros vaisės, kurių metu prisimenami mirusieji.

Idomu, kad Lietuvoje ne tik tikintys, bet ir netikintys savo pareiga laiko šią dieną nueiti į kapines, pagerbti artimųjų atminimą, išreikšti pagarbą tautai ir tėvynei nusipelnusiems žmonėms. Tai yra visų vienybės, susitelkimo, rimties ir susikaupimo diena, vykstant šventus tėvų ir protėvių priesaikus saugoti mirusiųjų atminimą. Amžinąjį atilsį duok mirusiesiems, Viešpatie!

Ledfordo lietuviai bus gražinti iš užmaršties

RAMUNĖ LAPAS

Artėjant Visų Šventųjų dienai ir Vėlinėms, pasidomėjome, kaip sekasi užbaigti Ledfordo (IL) lietuvių kapinių tvarkymo projektą, kurį vasarą vykdė Vilius Žalpis su devyniais jaunuoliais, susibūrusiais po „Šaknų“ projekto vėliava.

Jau rašėme, kad šiuos tvarkymo darbus turėjo vainikuoti lenta su kapinių pavadinimu, pastatyta prie įvažiavimo į jas. Projekto vadovas Vilius Žalpis pasakojo, kad, sukūrus to ženklo projektą, buvo kreiptasi į Lietuvos Fondą ir JAV Lietuvių katalikų kunigų vienybę (LKKV) dėl finansinės paramos – kapines žymintį ženklą reikia pagaminti ir pastatyti. Atsakymo iš šių organizacijų nebus be gruodžio mėnesio, tad žyminės lentos atidarymo iškilmės bus nukeltos, tikriausiai, į kitus metus.

Dar vienas baigiamasis darbas – kapinių žemėlapis. Pradžią jam padarė dvi merginos, kurios rugpjūčio ekspedicijos metu matavo ir žymėjo kapavietes. Šio darbo ėmėsi Margarita Swisler, kuri gyvena Milwaukee, WI ir dirba pradinukų mokytoja prancūzų mokykloje, bei Morta Baltrušaitytė iš Čikagos priemiesčio, dirbanti dantų gydytojo asistente. Morta mums papasakojo, kad per keturias ekspedicijos dienas joms pavyko atrasti ir užfiksuoti 97 kapavietes. Iš jų tik 20 buvo su paminklais, trys paminklai neturėjo jokio užrašo.

Morta pasakojo, kad pirmomis dienomis visi ekspedicijos dalyviai apėjo kapinių teritoriją ir išmeigė vėliavėles prie kiekvieno paminklo bei prie tų duobelių ar kauburėlių, kurie atrodė kaip kapavietės. Pirmą dieną buvo atrasta tik 20–30 kapų, bet, pradėjus valyti kapines, jų pasimatė žymiai daugiau. Kitomis dienomis merginos tuos kapus numeravo ir telefonu nustatinėjo jų koordinatas. Internetinis ryšys buvo ne koks, *iphone* nelabai norėjo skaityti tą informaciją. Bet po to jos gavo kitą telefoną su reikalinga programėle ir galėjo užfiksuoti visų kapaviečių koordinatas. Jei buvo paminklas, Morta su Margarita pažymėdavo ir žmogaus vardą, pavardę, gimimo bei mirties datas. Jeigu užrašas būdavo sunkiai įskaitomas, merginos uždėdavo ant jo foliją, perbraukdavo švelniai su šepečiu skersai ir išilgai – raidės atsispausdavo folijoje ir užrašą galima buvo perskaityti.

Remdamasis šiais duomenimis, jos sudarė že-

Pirmąją dieną kapinės atrodė kaip miškas, kuriame prismaigstyta geltonų vėliavėlių. Pradėjus jas tvarkyti, išryškėjo kapų eilės. Neįskaitomiems užrašams iššifruoti buvo pasitelktas folijos metodas.

M. Baltrušaitytės ir V. Žalpio nuotraukos

mėlapį, jo paraštėje surašė kiekvieno kapo koordinatas. Taip pat ištaisė vardus, jei jie buvo klaidingai parašyti.

Mortą nustebino tai, kad labai didelis procentas tose kapinėse palaidotųjų yra vaikai – mirę 10–15 metų arba kūdikiai. „Žinoma, daugelis kapų neturi jokių užrašų, tad mes žinome, kas ten palaidoti. Bet aš galvočiau, kad tos kapinės buvo vaikų, nes paskutinę dieną aplankėme kitas kapines, kuriose buvo daug suaugusių žmonių kapų”, – daro išvadą Morta.

Vilius džiaugėsi merginų atliktu darbu – dabar kapavietės yra sužymėtos pagal GPS, bet jis dar norėtų žemėlapi patobulinti, perdaryti su *Maps* programėle. Deja, pilnai schemai sudaryti trūksta kai kurių išmatavimų.

„Kas yra dabar, – pasakojo Vilius – tai plakato dydžio languotas popierius su numeriais – pažymėtomis kapaviečių vietomis. Nors nurodytos GPS koordinatės, nežinia, kiek tiksliai pėdų yra tarp kapaviečių.” Vilius planuoja kreiptis į vietinius gyventojus, su kuriais susipažino ekspedicijos metu, ir paprašyti atlikti tuos kelis svarbius matavimus.

Žemėlapiui taip pat trūksta kelių kapų eilių (kiekvienoje po 10 ar daugiau kapų) pietinėje kapinių pusėje – tai ka-

pinų daliai išvalyti vasarą pritrūko laiko. Trūksta ir dar vieno svarbaus išmatavimo – kiek pėdų yra nuo vakarinio iki rytinio teritorijos pakraščio. „Iš tikrųjų, – mąsto Vilius – būtų gerai dar porą dienų tose Ledfordo kapinėse praleisti – vasarą aiškiai pritrūko laiko visiems darbams.” Bet jis nusiteikęs užbaigti žemėlapi, o vėliau, reikalui esant, jį patikslinti ir pakoreguoti.

Paruošti žemėlapiai bus perduoti Harrisburgo savivaldybei, taip pat vietinei bibliotekai ir valstijos archyvu. Vilius taip pat sakė, kad jo tyrinėjimo darbai nesibaigė – jis susisieks su Belleville (IL) arkidiecezija, kuri atsiųs medžiagos iš savo archyvų. Tikslas yra – parašyti išsamią apžvalgą apie kapines, jose palaidotus žmones ir prie jos pridėti žemėlapi.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Čikagoje aptarė maisto produktų eksporto galimybes

Čikaga/Vilnius (ELTA) – Žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas pirmąją vizito Jungtinėse Amerikos Valstijose dieną su Lietuvos generaline konsule Čikagoje Sigrida Mulevičiene ir vietos verslininkais aptarė lietuviškų žemės ūkio ir maisto produktų eksporto plėtros galimybes į šią rinką.

Pasak ministro K. Navicko, JAV rinka yra patraukli ir turinti daug galimybių plėsti lietuviško maisto produktų eksportą, tačiau pirmiausia turi būti atlikti paruošiamieji darbai.

„Sėkmės gali tikėtis išskirtinių bei produktų su tvariomis pakuotėmis gamintojai, galintys tiekti didesnius produkcijos kiekius ir atsakingai įgyvendinantys savo patekimo į rinką strategijas. JAV didžiuosiuose prekybos tinkluose jau yra sėkmingai parduodamų lietuviškų įmonių produktų“, – sako ministras.

Susitikime su tarptautinės kompanijos „PointOne International“ partneriu Linu Klimavičiumi aptarta, kokios konsultacijos ir pagalba reikalinga Lietuvos eksportuotojams, prieš žengiant į labai patrauklią, daugiau kaip 320 milijonų gyventojų turinčią JAV rinką.

Ministras taip pat susitiko su Čikagoje įsikūrusiais verslininkais, dirbančiais maisto produktų importo ir distribucijos srityse.

Anot ministro, labiau suklusti turėtų tradicinių lietuviškų maisto produktų ar gėrimų eksportuotojai, nes lietuvių diaspora jaučia vis mažiau sentimentų nacionaliniams produktams, pavyzdžiui, juodai duonai.

Spalio 28 dieną Washingtone ministras susitiko su Lietuvos Respublikos ambasadore JAV Audra Plepyte, Pensilvanijoje – su šios valstijos žemės ūkio sekretoriumi Russell C. Redding, garbės generaline konsule Pensilvanijoje Krista Bard.

Steigs Lietuvos ambasadą Singapūre

Vilnius (Mano vyriausybė) – Ministrų Kabinetas pritarė nuo 2022 metų sausio 1 dienos įsteigti Lietuvos ambasadą Singapūre. Ambasada bus taip pat akredituota Indonezijos Respublikai, Malaizijai, Tailando Karalystei, Vietnamo Socialistinei Respublikai ir Pietryčių Azijos valstybių asociacijai (ASEAN).

Singapūras yra svarbi Lietuvos eksporto rinka Azijoje, į kurią eksportuoja daugiau kaip šimtas Lietuvos įmonių, matomos galimybės bendradarbiavimo plėtrai Lietuvos informacijos ir ryšių technologijų, medicinos įrangos, fotonikos, maisto produktų ir gėrimų, tekstilės, plastikų ir chemijos sektoriuose.

Planuojama, kad ambasadoje dirbs šeši darbuotojai.

Primenama, kad šiais metais Lietuva atidarė dar vieną diplomatinę atstovybę Azijos valstybėje – Pietų Korėjoje.

Neramumai užsieniečių registracijos centre

Vilnius (BNS) – Užsieniečių registracijos centre Pabradaje spalio 28 dieną kilo neramumų, pareigūnai prieš migrantus panaudojo ašarines dujas, tačiau nė vienas užsienietis nenukentėjo.

Neramumai kilo po to, kai pasieniečiai kartu su Europos prieglobsčio paramos biuro vertėjais informavo šešis migrantus apie Migracijos departamento sprendimus juos išsiųsti į kilmės šalį.

Nedelsiant į įvykio vietą nuvyko Viešojo saugumo tarnybos ir papildomi budinčios tarnybos pareigūnai. Užsieniečiai į pareigūnų reikalavimus nereagavo, toliau triukšmavo, reišė savo nepasitenkinimą. Atsižvelgiant į teisėtų pareigūnų reikalavimų nevykdymą, buvo panaudotos specialiosios priemonės – ašarinės dujos.

Migracijos departamentas skelbia iki šiol patenkinęs vos šešių migrantų, neteisėtai kirtusių Lietuvos ir Baltarusijos sieną, prieglobsčio prašymus.

Prieglobstis nesuteiktas arba procedūra nutraukta dėl migrantų išvykimo ar išsiuntimo iš Lietuvos beveik 1,8 tūkst. užsieniečių.

Šiomet į Lietuvą neteisėtai pateko beveik 4,2 tūkst. migrantų, nuo rugpjūčio mėnesio buvo apgręžta daugiau nei 5 tūkst. migrantų.

Kosmose pabuvusi vėliava apsisistos Molėtuose

Vilnius (Made in Vilnius) – Pirmoji šalies istorijoje daugiau nei 585 km aukštyje tris dienas aplink Žemę kosmose skridusi Lietuvos vėliava bus saugoma Lietuvos etnokosmologijos muziejuje Molėtų rajone.

Lietuvišką trispalvę rugsėjo 15 dieną į kosmosą išskraidino saugių mokėjimo sprendimų lyderės JAV kompanijos „Shift4 Payments“ įkūrėjas, verslininkas Jared Isaacman.

Tris dienas trukusioje pirmojoje žmonijos istorijoje vien civilių misijoje „Inspiration4“ dalyvavo keturi paprasti amerikiečiai, jie šiam skrydžiui pasiruošė per pusę metų.

Pati įgula skrydžio metu buvo įsikūrusi kosminėje kapsulėje „Dragon“, ją į orbitą išskraidino „SpaceX“ raketa „Falcon9“. Misijos sumanytojas ir „Inspiration4“ įgulos vadovas J. Isaacman kartu su savimi į erdvėlaivį pasėmė ir 1,5 x 0,9 m dydžio Lietuvos vėliavą, kurią skrydžio metu išskleidė ir įamžino nuotraukoje.

Kosmose pabuvojus lietuviška trispalvė bus eksponuojama Etnokosmologijos muziejuje.

Madeinvilnius nuotr.

Lietuvoje miškų trūksta ar jų per daug?

Aplinkos ministerija nacionaliniam miškų susitarimui parengti sukviėtė skirtingas stovyklas. Nuo metų pradžios trunkančios diskusijos dėl miškų ateities rodo, kad susitarti būna itin sunku, o galbūt net ir neįmanoma.

Siekdama įtraukti kuo daugiau suinteresuotų pusių, valdžia sukviėtė galybę dalyvių, kurie turėtų parengti viziją, kaip valdyti mūsų šalies miškus artimiausius dešimtmečius.

Panūdo ir šventųjų alku

Forume tikėtasi, kad bus sudaryti bent pora bendrų projektų, kuriuos būtų galima aptarinėti toliau. Bet jų atsirado gerokai daugiau. O patys susitarimo rengėjai susiskirstė į dvi skirtingas stovyklas – vadinamuosius medienininkus ir nemedienininkus.

Medienos perdirbimo sektoriaus atstovai sutiko, kad Lietuva galėtų atitikti Briuselio išsvajotą miškų sektoriaus viziją: 30 proc. miškų yra saugoma, 10 proc. iš jų – itin griežtai, o likusiuose vykdoma ūkinė veikla.

Užtat vadinamieji nemedienininkai stojo piestu. Anot jų, medienos pramonei turėtų užtekti vos 30 proc. šalies miškų, dar tiek pat turėtų būti skirta rekreacijai, o likusi dalis turi būti saugoma.

Be to, nuskambėjo siūlymų šalyje gaivinti vadinamuosius alkus – šventuosius miškus, kad kiekvienas pilietis juose turėtų bent po medį.

Kas turėtų sumokėti?

Vienos iš susitarimo rengėjų – Nemedieninės miško ekonomikos sektorinės grupės – atstovas Alanas Petrauskas aiškino, kad į miškus reikia žvelgti kaip į gyvą esybę, kuri yra kupina įvairiausių dvasių.

„Lietuviai turi labai daug dvasingumo. Reikia jį sujungti su miškų legendomis. Miškai galėtų būti rekreacinė zona su gamtiniais nameliais ir minimalia infrastruktūra. Tai duotų 100–200 kartų didesnę pelną nei juos kertant“, – svarstė A. Petrauskas.

Bet labiau su ekonomika susipažinusiems diskusijų dalyviams tokie siūlymai kėlė itin daug klausimų.

„Galima kurti šventuosius miškus, bet kai kyla klausimas, kas už tai sumokės, tokių idėjų autoriai beda pirštu į miškininkus ar miško savininkus. Fantazuojama, kad visas šis sektorius gali gyventi vien iš turizmo, siūloma steigti tam dar atskirą agentūrą. Gerai, gal ir įmanoma, tik kas finansuos? Pagal Konstituciją, privati nuosavybė turi būti gerbiama ir neliečiama. Jei joje uždraudžiama ūkinė veikla, tai turi būti ir atitinkamai atlyginta“, – sakė Lietuvos miško savininkų asociacijos pirmininkas Algis Gaižutis.

Miškų kasmet gausėja

Pastaraisiais dešimtmečiais miškų šalyje tik gausėja, nors socialiniuose tinkluose nuolat skelbiamos nuotraukos, kaip jie masiškai kertami.

Tačiau skaičiai rodo ką kita: 2000-aisiais miškai užėmė 30,7 proc. šalies teritorijos, o pernai – jau 33,7 proc. Lietuvoje vienam gyventojui tenka 0,79 hektaro miško, o ES vidurkis tesiekia 0,33 proc.

Bendras medienos tūris ūgtelėjo nuo 453 mln. kubinių metrų 2003 m. iki 560 mln. kubinių metrų pernai. Tad net ir naudojant miškus medienos pramonei ar biokurui, jie tikrai nenyksta.

„Dabar mes panaudojame tik 70 proc. miškų prieaugio. Tai yra elitinis rodiklis aplinkosaugos požiūriu. Jei sutartume, kad 30 proc. miškų liktų saugomi, o 10 proc. – itin griežtai, tai kitos tokios šalies nebūtų visoje Europoje“, – aiškino mokslininkų grupei atstovaujantis Remigijus Bakys.

Nesutaria net dėl sąvokų

Ar esant tokiai takoskyrai apskritai įmanomas nacionalinis susitarimas dėl miškų ateities?

„Dzūkijos medienos“ vadovas M. Valukynas neslėpė esąs pesimistas – anot jo, net jei dokumentą ir pavyktų parengti ir pasirašyti, neišku, ar bus jo laikomasi.

Tuo metu Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos direktoriaus pavaduotojas R. Bakys svarstė, kad pasistūmėta jau nemenkai, nors toks formatas ir labai sudėtingas konstruktyvioms deryboms.

„Manau, būtinas tam tikrų sąvokų rinkinys. Pavyzdžiui, kas yra sengirė? Arba kas yra gamtai artimas miškininkavimas? Negi tai reiškia, kad turime visiškai atsisakyti kirtimų? Antai pušynai natūraliai auga 100 ar 150 metų, ten būna sausa ir tuomet kyla gaisrai. Tokie kaip Sibire, kur kone kasmet išdega teritorijos, prilygstančios kelioms Lietuvoms. Vėliau miške vėl užsisėja nauji spygliuočiai. Tai kuo tokiu atveju brandaus miško kirtimas yra blogesnis už gaisrą? Ar tai jau nebus gamtai artimas ūkininkavimas?“, – klausė mokslininkas.

Bet kitoje barikadų pusėje tokie argumentai girdimi sunkokai.

ELTA

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikuskas

JAV ambasados Maskvoje darbas gali sutrikti

Washingtonas (ELTA) – JAV ambasada Maskvoje kitais metais gali liautis vykdyti daugumą savo funkcijų, jei nebus pasiekta pažangos sprendžiant su Rusija klausimą dėl diplomatų vizų skaičiaus padidinimo, išpėjo vienas amerikiečių pareigūnas.

Jungtinės Valstijos anksčiau šį mėnesį nutraukė imigracijos vizų išdavimą Maskvoje, todėl rusams tenka keliauti į JAV ambasadą Varšuvoje.

Rusija nuo rugpjūčio 1 dienos uždraudė ambasadoms įdarbinti rusus ar trečiųjų šalių piliečius. Dėl to Jungtinėms Valstijoms teko atleisti daugiau kaip 200 rusų, dirbusių šalies diplomatinėse misijose Rusijoje, nurodė Valstybės departamentas.

Jungtinės Valstijos skundžiasi dėl abipusiškumo trūkumo, nes Maskva JAV diplomatinėse atstovybėse dirbančius rusus priskaičiuoja prie JAV diplomatų, o Washingtonas į JAV dirbančių Rusijos diplomatų skaičių įtraukia tik Rusijos piliečius.

JAV diplomatinėse misijose Rusijoje dirba apie 120 žmonių; 2017 m. šis skaičius siekė 1 200. Tuo metu Rusija savo diplomatinėse atstovybėse JAV turi apie 230 žmonių, neskaitant dirbančių Rusijos atstovybėje prie Jungtinių Tautų New Yorke.

JAV ir Rusijos santykiai įtempti dėl virtinės aštrių nesutarimų, įskaitant Washingtono kaltinimus Maskvai dėl kibernetinių atakų ir kišimosi į rinkimus.

Išprašius JAV ambasadoje Maskvoje dirbusius rusų šnipus, kilo skandalas. Nodum.lt nuotr.

Lenkija mokės po 1 mln. eurų baudos kasdien

Briuselis (BNS, ELTA) – Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) įpareigojo Lenkiją mokėti po 1 mln. eurų per dieną kaip baudą už nurodymo sustabdyti reformą, Briuselio nuomone, varžančią šalies teismų nepriklausomumą, nevykdymą.

Europos Komisija praeitą mėnesį Bendrijos aukščiausios teismo institucijos skyrė kasdienes baudas Lenkijai, kol ši pradės vykdyti nurodymą laikinai išaldyti naujai įvestą teisėjų drausminimo sistemą.

Lenkijos vyriausybė atmetė Europos Teisingumo Teismo (ETT) sprendimą skirti šaliai 1 mln. eurų per dieną baudą, pavadindama tai „šantažu“. „ETT visiškai niekina ir ignoruoja Lenkijos konstituciją ir Konstitucinio teismo sprendimus“, – sakė teisingumo viceministras Sebastian Kaleta.

ETT, anot jo, viršijo savo įgaliojimus. „Tai dar vienas operacijos, kuria norima atimti iš Lenkijos įtaką savo politinei sistemai, etapas. Tai uzurpacija ir šantažas“, – kritikavo viceministras.

ETT prieš tai nurodė Lenkijai mokėti po 1 mln. eurų per dieną už tai, kad ji nepaisė ES sprendimų, kuriais reikalaujama pakeisti kai kurias teismų reformas.

Liepą aukščiausiasis ES teismas nustatė, kad naujieji Lenkijos Aukščiausiojo Teismo drausmės rūmai neužtikrina nešališkumo ir nepriklausomumo, todėl pažeidžia ES teisę.

2018 metais įsteigti rūmai gali atleisti bet kurį teisėją ar prokurorą, todėl baiminamasi, kad jie gali būti naudojami teisėjams bausti už nepaklusnius sprendimus ir taip trukdyti jų nepriklausomumui.

Europos teismų tinklas pašalino Lenkiją iš narių

Vilnius (BNS) – Vilniuje posėdžiavusi Europos teismų tarybų tinklo generalinė asamblėja nusprendė pašalinti Lenkijos kolegas iš šios organizacijos.

Lenkijos teisėjų taryba pašalinta argumentuojant, kad ji neatitinka asociacijos reikalavimų dėl nepriklausomumo nuo politinių valdžios institucijų.

Dešimtosios partijos „Įstatymas ir teisingumas“ vadovaujama Lenkijos vyriausybė pastaraisiais metais sulaukia tarptautinės bendruomenės kritikos dėl siekio perimti politinę teismų kontrolę.

Lenkijos atstovai asamblėjoje Vilniuje nedalyvavo.

Popiežius lankysis Kanadoje

Vatikanas (ELTA) – Popiežius Pranciškus lankysis Kanadoje, katalikų Bažnyčiai siekiant atkurti ryšius su čiabuvių bendruomene po siaubingo prievartos skandalo Bažnyčios valdomose internatinėse mokyklose.

Kanados katalikų bažnyčia rugsėjį atsiprašė čiabuvių dėl šimtmetį trukusio smurto ir prievartos Bažnyčios valdomose internatinėse mokyklose, kurias vyriausybė įsteigė vykdydama asimiliacijos politiką.

Atsiprašymas įvyko po to, kai trijose vietovėse, kur čiabuvių vaikai buvo verčiami lankyti mokyklas, buvo aptikta daugiau kaip 1 200 nepažymėtų kapų.

Popiežius Pranciškus išreiškė savo „skausmą“ dėl šio skandalo, tačiau kol kas neatsiprašė, ko vis dar reikalauja čiabuvių lyderiai.

Apie 150 tūkst. indėnų, metisų ir inuitų vaikų nuo XIX amžiaus pabaigos iki XX amžiaus dešimtojo dešimtmečio buvo verčiami mokytis ir gyventi 139 internatinėse mokyklose visoje Kanadoje, kur praleisdavo ištisus mėnesius ar metus atskirti nuo savo šeimų.

Daug jų patyrė fizinę ir seksualinę prievartą iš mokyklų vadovų ir mokytojų, manoma, kad tūkstančiai mirė nuo ligų, prastos mitybos ar nepriežiūros. Šiandien toliau ieškoma naujų kapaviečių.

JAV pajėgų vadas: matėme labai reikšmingą įvykį

JAV Jungtinio štabų vadų komiteto pirmininkas generolas Mark Milley sakė, kad neseniai įvykdytas Kinijos bandymas, kai hipergarsinė raketa apskriejo Žemę, yra panašus į stulbinamą pirmo pasaulyje palydovo – Sovietų Sąjungos „Sputnik“ – paleidimą 1957 metais, pradėjusį supervalstybių varžybas kosmose.

Mark Milley pirmą kartą patvirtino, kad Kinija išbandė hipergarsinę raketą, galinčią nešti branduolinį užtaisą ir labai sunkiai sustabdomą gynybos sistemų.

„Matėme... labai reikšmingą įvykį, hipergarsinio ginklo sistemos bandymą. Tai kelia didelį susirūpinimą“, – televizijai „Bloomberg“ sakė M. Milley – JAV kariuomenės aukščiausio rango pareigūnas.

JAV gynybos departamentas anksčiau atsisakė patvirtinti įvykus toki Kinijos bandymą.

Pirmasis apie jį spalio 16 dieną paskelbė britų laikraštis „Financial Times“. Straipsnyje rašyta, kad rugpjūtį atliktas bandymas Washingtonui buvo netikėtas.

Raketa nedideliame aukštyje apskriejo aplink Žemę greičiu, daugiau kaip penkis kartus viršijusiu garso greitį, bet nepataikė nusileisti numatytoje vietoje – nusileido už daugiau kaip 30 km nuo jos, rašė „Financial Times“.

Kinija paneigė šį pranešimą ir tvirtino, kad tai buvo įprastinis daugkartinio naudojimo erdvėlaivio bandymas.

Itin pavojinga

Hipergarsiniai ginklai yra nauja, sparčiai vystoma raketų technologijų sritis. Hipergarsinės raketos gali skrieti daugiau nei penkis kartus greičiau už garso ir, kaip ir balistinės raketos, yra pajėgios nešti branduolinę galvutę.

Tačiau balistinės raketos iš pradžių arkos trajektorija pakyla į kosmosą, kad pasiektų savo taikinį, o hipergarsinės raketos gali skrieti žema trajektorija atmosferoje ir potencialiai pajėgios taikinį pasiekti greičiau.

Visgi svarbiausia, kad hipergarsinė raketa yra manevringa, dėl to yra sunkiau ją susekti ir nuo jos apsiginti.

Todėl hipergarsinės raketos yra pavojingesnės, ypač apginklavus jas branduolinėmis kovinėmis galvutėmis.

Be Kinijos, hipergarsines technologijas vysto Jungtinės Valstijos, Rusija ir dar mažiausiai penkios šalys. Tokias raketas jau yra išbandžiusios JAV, Rusija, Kinija ir Šiaurės Korėja.

2019 metais Kinija pristatė hipergarsinę vidutinio nuotolio raketą DF-17, galinčią nuskrieti maždaug 2 tūkst. km ir nešti branduolines galvutes.

„Financial Times“ straipsnyje minėta raketa yra kitokia, ilgesnio nuotolio. Ją galima paleisti į orbitą, iš kur ji sugrįžta į atmosferą ir smogia taikiniui.

Tokie pasiekimai derinami „su užsienio ir gynybos politikos metodais pasitelkiant bauginimą ir prievartą, kad kaimyninės šalys nusileistų Kinijos interesams“, pabrėžė J. Kirby.

Netradicinis ginklas

Praeitą mėnesį JAV oro pajėgų sekretorius Frank Kendall užsiminė, jog Pekinas kuria naują ginklą.

Jo teigimu, Kinija pasiekė didžiulį progresą, įskaitant „globalių atakų iš kosmoso potencialą“. Jis atsisakė suteikti detalių, tačiau leido suprasti, jog Pekinas kuria kažką panašaus į „Fractional Orbital Bombardment System“ – branduolinio ginklo sistemą, kuriai naudojama ir kosmoso orbita (ją Šaltojo karo metais naudojo Sovietų Sąjunga).

„Pasitelkus būtent tokią strategiją, nebereikia tradicinės tarpžemyninės balistinės raketos trajektorijos. Tai puikus būdas išvengti gynybos ir raketų perspėjimo sistemų“, – sako F. Kendall.

Rugpjūtį Šiaurės Amerikos oro erdvės gynybos vadavietės (NORAD) vadas generolas Glen Van Herck pareiškė, jog Kinija „neseniai pademonstravo itin pažangių hipergarsinio sklaidytuvo galimybių“.

Jis perspėjo, jog Kinijos galia „gali mesti rimtą iššūkių NORAD tiek perspėjant apie galimą grėsmę, tiek ją vertinant“.

Hipergarsinių transporto priemonių kūrimas – vienas iš būdų tokioms šalims kaip Kinija ir Šiaurės Korėja maksimaliai išnaudoti mažesnę savo turimų kovinių galvutėlių skaičių, teigia Melissa Hanham iš Stanfordo tarptautinio saugumo ir bendradarbiavimo centro.

Ji sako, kad kol kas nėra jokių viešų įrodymų, jog kuri nors šalis svarstyty orbitinio bombardavimo strategiją.

Vis dėlto tokiu būdu apginkluoti kosmosą, jei kuri nors šalis to siektų, būtų ypač rizikinga ir destabilizuotų tarptautinę situaciją, – teigia M. Hanham. – Grėstų neplanuotas eskalavimas, kuris galėtų sukelti branduolinį karą.“

Ankit Panda, „Carnegie Endowment for International Peace“ fondo branduolinės politikos programos vyresnysis mokslo darbuotojas, pažymi, kad JAV laivais paremtos sistemos sugebėtų sulaikyti toki tarpžemyninės balistinės raketos išpuolį, antžeminės sistemos šiaurėje to nepadarytų, sako A. Panda.

BNS, Delfi, LRT

Kinija išbandė hipergarsinę raketą, kurią sunkiau susekti ir nuo jos apsiginti.

Hindustan Times nuotr.

Nuodų sodą saugo kaukolės ir sargybiniai

Augalus apžiūrinėjantiems turistams – perspėjimai apie nuodingo sodo pavojus.

„Nusikaltėlės“ kanapės auginamos narve.

Artėjant Halloweeno šventei, kviečiame į augalų – žudikų pasaulį.

Pasaulį, kuris savo paslaptis žmonėms neretai atskleidžia pačiu netikėčiausiu būdu. Kartais gali visai netikėtai sužinoti, kad tavo ant palangės auginama egzotiška gėlė skleidžia ne tik žavesio kerus, bet ir savyje kaupia pavojingus nuodus.

Reikalavimas: neliesti ir neuostyti augalų

O štai Anglijoje esanti Northumberlando grafystė garsėja savo Alnwicko pilies sodu. Šis sodas yra viena gražiausių šiaurės Anglijos lankytinų vietų, kur hektarai spalvingų augalų kviečia lankytojus pasivaikščioti po kvepiančių rožių eiles, prižiūrimus topiarus ir kaskadinius fontanus. Tačiau Alnwicko teritorijoje, už juodų geležinių vartų, yra vieta, kur lankytojams patariama ilgam nesustoti ir neuostyti ten augančių gėlių: tai Nuodų sodas, kuriame auga 100 liūdnei pagarsėjusių augalų – žudikų.

Užrašas ant užrakintų sodo vartų skelbia, kad čia auginami nuodingi augalai, kurie gali nužudyti. Kad niekas tuo nesuabejotų – ant tvirtų metalinių vartų puikuojasi ir mirties simbolis – žmogaus kaukolė. Lankytojų grupės į šį sodą įleidžiamos tik su darbuotojų palyda. Šio sodo takeliais galima tik vaikščioti, nepatartina iš kelio išklysti, juo labiau – ilgiau pauostyti kokią gėlę ar nusiskinti uogą. Kai kurie čia esantys augalai tokie pavojingi, kad yra užrakinti geležiniuose narvuose arba aptverti spygliuota viela.

Sodams gaivinti – dešimtys milijonų

Pati XI a. pastatyta Alnwicko pilis, esanti netoli Škotijos pasienio, yra įdomios architektūros. Ji buvo pagrindinė Northumberlando kunigaikščių rezidencija, o šiuo metu yra garsiausias grafystės statinys. Dalį šio viduramžių statinio sienų ir vidaus interjerų galima pamatyti kai kuriuose filmuose apie Harį Poterį ir seriale „Dauntono abatija“ („Downton Abbey“) vieno sezono serijose.

Didžiulis sodas visada buvo senovinio pilies ansamblio dalis, tik kai kuriais istoriniais laikotarpiais buvo stipriai apleistas, o Antrojo pasaulinio karo badmečiu buvo naudojamas ūkio reikmėms. Čia buvo auginama žemės ūkio produkcija.

XX a. pabaigoje Northumberlando kunigaikštienė idėjo daug pastangų ir atgaivino senąjį parką – po 42 mln. svarų investicijos ir rekonstrukcijos sodas vėl tapo lankomas.

Deja, didžiulio populiarumo jis nesulaukė – nepadėjo nei dirbtiniai kriokliai, nei fontanai, nei 560 kvadratinų metrų dydžio namas medyje; tokių parkų ir sodų gausu, ir ne vien Britanijoje. Už tai kiek vėliau parko teritorijoje atsiradęs Nuodų sodas iš karto tapo didžiulio susidomėjimo objektu. Apklausų duomenis, pastaruoju metu dauguma turistų atvyksta, tik norėdami apžiūrėti sodą.

Įkvėpė Mediči šeimos sodo idėja

Kaip jau galima suprasti iš pavadinimo, sode auga tik nuodingi augalai. Čia surinkta stulbinamo dydžio pavojingų botanikos augalų kolekcija. Sode be pačių

nuodingiausių augalų galima pamatyti ir kokain-medžių, sėjamųjų kanapių, daržinių aguonų pievelių. Parke vedamos antinarkotinio švietimo ekskursijos.

Sukurti tokį neįprastą sodą Northumberlando kunigaikštienė įkvėpė senovės pavyzdžiais. Žinoma, kad XVI a. Italijoje, Paduvoje buvo Medičių sodas – jame garsūs nuodų gamintojai auginę pačius pavojingiausias augalus.

1995 metais kunigaikštienė Isobel Jane Miller Percy, garsi britų aristokratė ir verslininkė, netikėtai mirus jos vyrui, tapo Northumberlando hercogiene.

Kai Percy šeima apsigyveno pilyje, gyvas būdamas vyras paprašė jos ką nors nuveikti su sodais. Jų teritorija tuo metu buvo nenaudojamas komercinis miškų ūkis, kuriame puikavosi tik eilės augančių kalėdinių eglių.

„Manau, kad jis tuomet pagalvojo, kad aš tiesiog pasodinsiu kelias rožes ir viskas“, – sakė kunigaikštienė. Tačiau ji padarė daugiau nei pasodino kelias rožes. 1996 m. ji pasamdė Jacques Wirtz, kraštovaizdžio architektą, dirbusį su Paryžiaus Tiulri ir Prancūzijos prezidento rezidencijos sodais, kad padėtų suprojektuoti ir naujai sukurti Alnwick sodą.

„Supratau, kad galėčiau padaryti kažką tikrai puikaus, jei turėčiau tinkamą komandą“, – pasakojo kunigaikštienė. Tačiau ji žinojo, kad jai reikia daugiau nei geros komandos – jai reikėjo kažko, kad jos projektas išsiskirtų iš kitų Anglijos kaimo vietovių sodų.

Kunigaikštienė manė, kad galbūt norėtų įkurti vaistažolių sodą, tačiau kelionė į Italiją jos mintis nukreipė kiek kitaip. Apsilankiusi liūdnei pagarsėjusioje Medičių nuodų sode, kunigaikštienė susižavėjo idėja sukurti augalų, galinčių nužudyti, o ne gydyti, sodą.

Pavojingi lauro lapų kerai

Taigi kunigaikštienė ėmėsi rinkti nuodingus augalus savo išvaizduojamam nuodingųjų augalų sodui. Atrinkdama 100 veislių, kurios galiausiai ten įtvirtins, ji turėjo tik vieną tvirtą reikalavimą: augalai turėjo papasakoti gerą istoriją. Tai reiškė, kad egzotiški žudikai, tokie kaip Pietų Amerikos brugmansija, sugyvens su įprastesniais nuodingaisiais augalais, pavyzdžiui, laurų gyvatvorėmis.

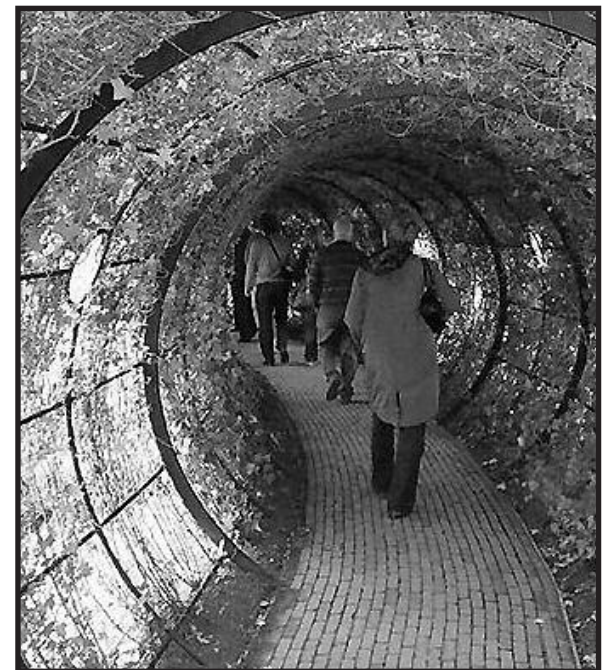
„Įdomiausia tai, kad dažniausiai žmonės nežino, jog kai kurie augalai yra žudikai“, – sako kunigaikštienė. Lankytojai dažnai nustemba sužinoję, kad Anglijos soduose beveik visur paplitusi laurų gyvatvorė gali būti labai nuodinga. Tačiau kai kurie lankytojai yra susidūrę su baisiausia lauramedžio savybe. Kunigaikštienė keletą kartų buvo girdėjusi apie tai, kaip žmonės, norėdami išvežti į savartyną nugentų lauramedžių gyvatvorės lapų, prikrovė jų į savo automobilius ir užmigo prie vairo nuo šių augalų skleidžiamų lakiųjų medžiagų.

Nors dėl pavojingų augalų savybių Nuodų sodo lankytojams jų uostyti, liesti ar ragauti draudžiama, vis dėlto, net ir tą žinodami, lankytojai gali tapti sodo augalų aukomis. Pranešama, kad vieną vasarą septyni žmonės nualpo, kai vaikščiodami sode, prisikėpavo augalų skleidžiamų medžiagų. „Žmonės mano, kad mes pernelyg dramatinizuojame, kai kalbame apie augalų kvapą, bet aš mačiau sveikatos įstaigų ataskaitas“, – sako kunigaikštienė.

Net ir naudingi gali būti nuodingi

Vykdydama Nuodų sodo švietėjišką misiją, kunigaikštienė auginą įvairius narkotikus – nuo kanapių iki kokaino (gaunamo iš kokos augalo lapų), kuriuos ji ir sodo gidai naudoja kaip mokymo apie narkotikus priemonę. „Tai būdas šviesti ir auklėti vaikus, jiems to nesuvokiant“, – sako ji.

Kiti nuodingi augalai gal ne taip gerai yra žinomi lankytojams, bet jų poveikis – ne mažiau stiprus. Vienas mėgstamiausių kunigaikštienės augalų yra Pietų Amerikoje laukinėje gamtoje auganti brugmansija arba angelo trimitas, *Solanaceae* šeimos augalas (kuriai priklauso ir mirtinos nakvišos) atstovas. „Tai nuostabus afrodiziakas, kol nenužudo“, – sako kunigaikštienė ir paaikškina, kad Viktorijos laikų damos dažnai laikydavo šio augalo žiedą ant savo staliuko ir nedidelį kiekį žiedadulkių įdėdavo į arbatą, kad paskatintų į LSD panašų poveikį.

Šiame žaliame koridoriuje nevertėtų per ilgai užsibūti.

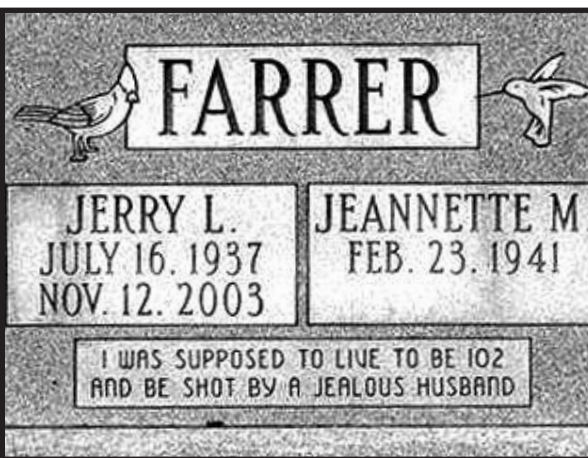
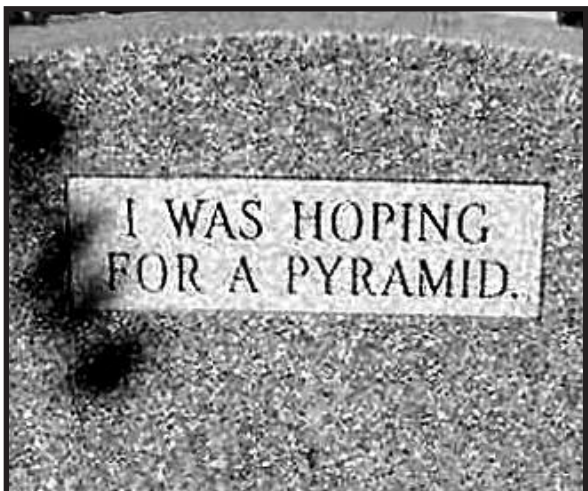
Nuotraukos iš interneto

Sode auginami ir augalai, iš kurių gaminamas nervus stipriai veikiantis alkaloidas strichninas, naudojamas medicinoje ir farmacijos pramonėje, paprastasis ricinmedis, kurio suvalgius vos kelias sėklytes, žmogų ištinka mirtis. Taip pat auga čičinberas, dėmėtoji mauda, paprastasis ricinmedis, vaisinė šunvyšnė, brugmansija, pupmedis ir daug kitokių augalų. Ko gero, daugelis ten pavaikštinėję, nustebtų: kai kurie mūsų namuose ant palangės ar sode auginami „nekalti“ augalai šiame sode taip pat surado sau vietos.

Šis nuodingų augalų sodas traukia lankytojus iš Europos ir viso pasaulio. Jis sulaukia gerokai daugiau lankytojų nei įprastos parkų grožybės. Kasmet čia atvyksta daugiau nei 600 000 lankytojų, todėl jie yra viena populiariausių Šiaurės Anglijos turistų lankomų vietų.

Pagal internetinę žiniasklaidą parengė
Virginija Petruskienė

Neįprastos epitafijos – priešmirtinis pasirinkimas?

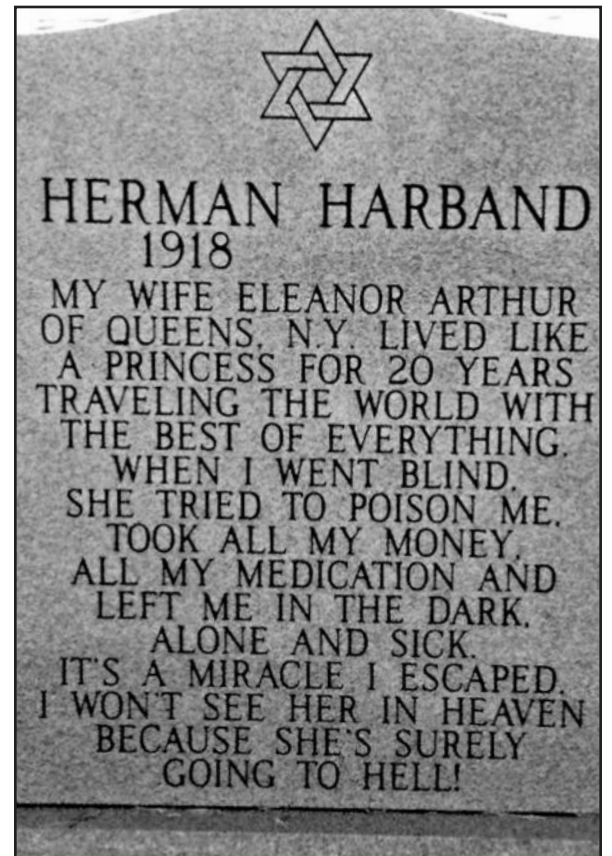
Nuotraukos iš interneto

Artėjant Vėlinėms, dienai, kurių labiau nei bet kada mes prisimename mirusiuosius, lankome artimųjų kapus arba, būdami toli, uždegame jų atminimui žvakelę, socialiniuose tinkluose kyla įvairiausių diskusijų. Pvz., kokios epitafijos ar tik trumpo užrašo norėtusi ant būsimo savo kapo akmens. Šurpu? Greičiau realistiška.

Pasirodo, kad daug linksmuolių, prieš iškeliaudami į amžinybę, iš anksto pasirenko, kokie žodžiai turėtų būti iškalti ant jų antkapio akmens. Nes kitu atveju – argi likusieji gyvi išdrįstų patys taip sugalvoti?

Mirtis sulygina – kapinėse lieka tik antkapis su užrašytais vardu, pavarde, gimimo ir mirties datomis. Tačiau pasivaikščiojus kapinėse tarp antkapių, galima nemažai sužinoti apie išėjusiuosius į amžinybę. Kai kurie, pasitikdami neišvengiamą gyvenimo pabaigos virsmą, nusprendžia šiam pasauliui ir kapą aplankysiantiems gyviesiems palikti smagią žinutę. „Pagaliau nebus jokių privačios nuosavybės mokesčių“, – skelbia užrašas ant Janet J. kapo akmens. Kita sutuoktinių pora po mirties pasidžiaugia, kad pagaliau rado kur „prisi-parkuoti“ nemokamai pačiame miesto centre.

„Tikėjau būti palaidotas piramidėje“, – apgalvestauja kitame kape palaidotas šmaikštuolis. Dar vieno kuklaus pilko akmens epitafija priverčia nusišypsoti ne vieną: „Tikėjau gyventi 102 metus ir mirti nuo pavydaus vyro šūvio“. O štai 1918 metais gimęs Herman antkapis liudija, kad mirusiajam dabar tikrai geriau ten, kur jis iškeliavo, nes jo gyvenimo istorija buvo nepavydėtina: „Mano žmona Eleanor Arthur of Queens N.Y. 20 metų gyveno kaip princesė, keliavo po pasaulį, buvo viskuo aprūpinta. Kai aš apakau, ji bandė mane nunuodyti. Pasiėmė visus mano

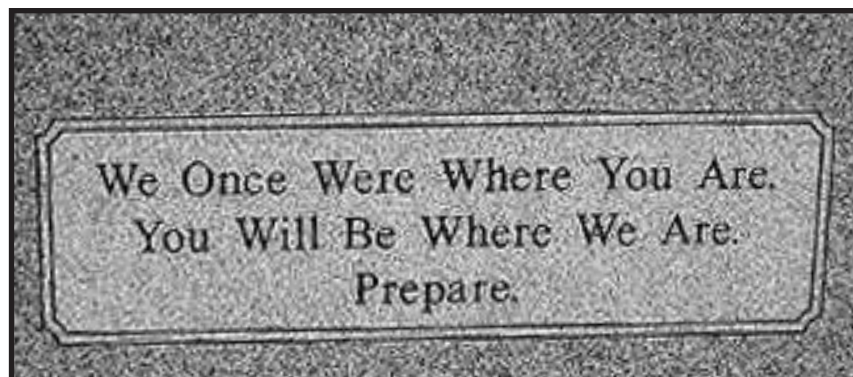

pinigus, visus vaistus ir paliko mane tamsoje vieną ir ligotą. Tik per stebuklą aš išgyvenau. Aš nesutiksiu jos rojuje, nes ji garantuotai keliaus į pragarą”.

Vietnamo karo veterano, mirusio nuo AIDS, antkapyje iškalti žodžiai: „Gėjus Vietnamo karo veteranas. Man įteikė medalį už tai, kad nužudžiau du žmones ir išmetė (iš kariuomenės – red.) už tai, kad mylėjau vieną”.

Visais laikais būta šmaikštuolių, nepabijojusių pajuokauti mirties aki-vaizdoje. O kai kurie iškeliaudami savo antkapio epitafija primena gyviesiems, kad gyvenimas trumpas ir juo reikia džiaugtis, kol galime: „Mes buvome ten, kur dabar esate jūs. Jūs būsite čia, kur esame mes. Pasiruoškite”.

„Draugo“ inf.

Dėmesio! Pavojingi gražuoliai

Alijošius

Apie alijošių niekas nei nepamanytų kalbėti blogai – visi juk žino apie jo gydomąsias savybes. Tačiau gyvūnams šis augalas yra mirtinai pavojingas. Grauzikai nuo jo iškart žūva, o kitiems prasideda stiprus viduriavimas. Perdozavus ir žmonėms alijošiaus sultys gali sukelti sunkų apsinuodijimą, nėsčiosioms – persileidimą. Alijošius priklauso asfodelijų šeimai, ir kiti šios šeimos atstovai, auginami namuose, taip pat toksiški.

Gebenė

Tai pati žinomiausia naminė liana, galinti puikiai papuošti interjerą. Šį augalą taip pat galima pavadinti naudingą – jis valo patalpų orą nuo kenksmingų chemikalų, jo nemėgsta bakterijos ir grybeliai, tačiau jo lapai ir stiebai yra nuodingi. Jei jų paragauja naminis gyvūnas, jis žūva. Kartais gebenė žydi, nors ir retai – kartą per kelerius metus. Tačiau žiedų kvapas nemalonus, o vaisiai dar nuodingesni nei kitos augalo dalys, todėl geriau pašalinti pumpurus, kol jie nepradėjo skleistis.

Paprastasis ricinmedis

Ricinos pupelėse gausu ricino, kurio poveikis labai greitai gali tapti nevaldomas. Simptomai, pavartojus ricino – sudirgęs skrandis, vėmimas, viduriavimas su krauju, pilvo skausmai, padidėjęs pulsas, žemas kraujospūdis, stiprus prakaitavimas, alpimas, traukuliai, mirtis per kelias dienas. Vaiką, suvalgijusį vos kelias ricinmedžio sėklas, gali ištikti staigi mirtis.

Paprastoji durnaropė

Senas posakis, apibūdinantis apsinuodijimą pavartojus paprastosios durnaropės, sako, kad žmogus tampa „karštas kaip ugnis, aklas kaip šikšnosparnis, sausas kaip kaulas, raudonas kaip burokas ir išprotėjęs kaip skrybėlius“. Mokslininkai patvirtino, kad šis posakis apie pavojingąjį augalą yra tiesa.

Kanadoje 2006-aisiais atliktame tyrime buvo identifi-

kuoti keturi paaugliai, tyčia pavartoję paprastosios durnaropės – jie norėjo patirti šio augalo sukeltą haliucinogeninį poveikį. Visi atsidūrė ligoninės priimamajame, buvo agresyvūs ir kovingi, jiems teko suleisti raminamųjų. Trims iš jų teko panaudoti tramdomąsias priemones, kadangi jie kėlė pavojų sau ir darbuotojams. Yra buvę pranešimų, kad žmonės, išgėrusius arbatos iš paprastosios durnaropės lapų, ištiko koma arba užklupo mirtis.

Brugmansija

Angelų trimitais vadinama brugmansija vilioja daugelį gėlininkų. Šis augalas išsiskiria labai gausiu žydėjimu, lydimu puikaus svaiginančio aromato. Sodinininkų internetinėse svetainėse rašoma, kad šio tolimųjų kraštų gražuolio žiedai ir lapai, kaip ir daugelio Pietų Amerikos augalų, yra nuodingi ir net pasižymi haliucinogeniniu poveikiu.

CHIRURGAJAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AUSŲ, NOSIES, GERKLĖS LIGOS

Darius Bliznikas MD SC
Ear, Nose and Throat • Allergy

7110 West 127th st. Ste 210 708-586-2212
Palos Heights IL 60463 www.palosenet.com

STUBURO IR SKAUSMO LIGOS

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS-PRUNSKIS, MD
ir partneriai Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
sužeidimų darbotvėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.
Elmhurst: 630-748-3300
Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Barrington: 847-852-2000
Libertyville: 847-984-2500
www.illinoispain.com

WWW.DRAUGAS.ORG

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

LINAS SIDRYS, MD
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA – AKINIAI
2701 W 69th St., Chicago, IL
5706 W 111th St., Chicago Ridge, IL
Tel. 708-636-6622

DR. ELIGIJUS LELIS
Akių ligos ir chirurgija
1192 Walter St, Lemont, IL 60439
963 N. 129th Infantry Dr. #110
Joliet, IL 60435
Tel. 815-723-1854

VETERINARAI

Dr. Gabriellė Rutkauskaitė,
veterinarė, kalba lietuviškai
Glen Ellyn
Animal Hospital,
21 S. Park Blvd.,
Glen Ellyn, Illinois.
Telef 630-469-7400.

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. SIMONA ŽILIŪTĖ
Dantų gydytoja
perėmė dr. Petreikytės kabinetą.
Laukiami ir seni, ir nauji pacientai.
9055 S. Roberts Road,
Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-4055
Valandos susitarus

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

DR. DALIA JODWALIS
Dantų gydytoja
15543 W. 127th St.
Suite 101, Lemont, IL
Tel. 630-243-1010
Valandos susitarus

DR. LINA POŠKUS
Dantų gydytoja
11739 Southwest Hwy,
Palos Hts, IL 60463
9201 Broadway Ave., Brookfield
Tel. 708-387-2020

DR. DAIVA BIDVA
Dantų gydytoja
950 York rd. #110
Hinsdale, IL 60521
Tel. 708-485-2828

DR. GAILĖ V. ČERNIAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
Amerikos „TOP DENTIST“ 2009 M.
318 W. Touhy Avenue
Park Ridge, IL 60068
Tel. 847-692-2303
www.parkridgesmiles.com

www.draugas.org
773-585-9500

PILNA DANTŲ PRIEŽIŪRA:
• implantai
• tiltai, karūnos, protezai
• vaikų dantų gydymas
• šaknies kanalų valymas
• chirurgija
• parodontozės specialistas kabinete
• kosmetinės procedūros — „veneers“,
balinimas • TMJ/TMD gydymas

KEPYKLA IR DELIKATESAI

6216 W. Archer Ave., Chicago, IL 60638
Tel. 773-581-8500

- Lietuviška duona ir raguočiai
- Vestuviniai ir įvairūs tortai
- Siunčiame mūsų produktus UPS
- Atidaryta 7 dienas per savaitę
- Aplankykite mūsų svetainę – www.racinebakery.com

REAL ESTATE

FIRST RATE
REAL ESTATE

Chicago and
surrounding areas

Bus: 773-767-2400
Cell: 312-805-4851
Fax: 773-767-9886

E-mail: ausra.padalino@gmail.com

Aušra Kriščiūnaitė Padalino
Sponsoring Broker/savininkė

Kalbame lietuviškai, ispaniškai, angliškai

Patirtis – daugiau nei
35-eri metai

PERKA

BRANGIAI PERKU
GINTARO DIRBINIUS
IR GINTARO GRYNUOLIUS.
tel. 708-603-5494

Perkate ar parduodate namą?

Nekilnojamo turto
žinovė siūlo savo
paslaugas
pietvakarinėje
Michigano dalyje –
Harbor Country: Union
Pier, New Buffalo,
Sawyer, Harbert,
Bridgman, Three Oaks ir kt.
Aptarnauja ir Čikagos apylinkes.

Danutė (Donna)
Navickas

C21 Affiliated – Illinois & Michigan
Tel. 630-917-0062

SKELBIMAI
773-585-9500
www.draugas.org

REMKIME DRAUGO FONDA

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

www.draugofondas.org

LOT Lufthansa SAS FINNAIR KLM

doleris.com
tickets@doleris.com
1-800-514-9989
PIGIAUSI AVIA-BILIETAI Į LIETUVĄ IR EUROPA

MUTUAL
FEDERAL **BANK**

Namams paskolos, apdraustos sąskaitos

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608
773-847-7747 * www.mutualfederalbank.com

Patarnaujame Čikagos ir apylinkių lietuviams daugiau kaip 100 metų.

Member
FDIC

HELP WANTED

Technicians/Installers Needed:
Plumbers and HVAC for service
and new construction

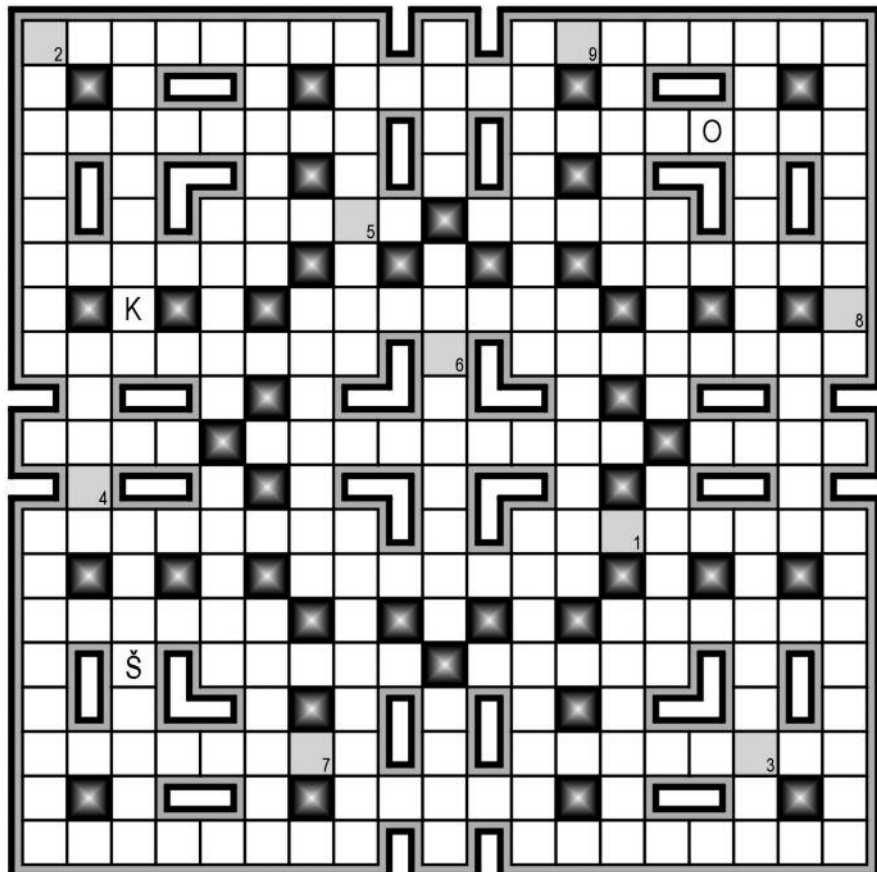
- Full-time hours, great pay, benefits and opportunity with room for growth
- Must have basic tools for the job and valid driver's license
- English preferred

Contact us at
847-509-8113

Surašymas Nr. 126

Surašykite į brėžinį duotus žodžius.
Pažymėtuose langeliuose perskaitysite užduoties atsakymą.

Jūsų sprendimų atsakymų lauksime paštu:
„Draugas“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629-5589
arba el. paštu – skelbimai@draugas.org ir faksu: 773-585-8284.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

4 raidės:

EIBĖ – ŪGIS – UPĖS – VEGA.

5 raidės:

ANŪKĖ – ASELĖ – GIJOS – IŠORĖ – YRĖJA – KNYGA – STOKA – TĖBAI – TEGUL – TRELĖ – VAGYS – VAKAR.

6 raidės:

ANTIDĖ – IŠLYGA – KLOAKA – KRAGAI – RYŽTAS – SĖKLOS – STAŽAS – TREKAS.

7 raidės:

APYVOKA – ODISĖJA – OLIMPAS – SENJORA.

8 raidės:

ABSURDAS – AIKŠTELĖ – ALAVIJAI – APSKAITA – DIEVAŽIN – IEŠKINYS – ĮKARŠTIS – ĮRIŠALAS – KENGŪROS – KOPŪSTAS – LYGMATIS – NĖRINIAI – NIČNIEKO – PAČIŪŽOS – SAŠKAIDA – SFINKSAS – SKALBĖJA – STATUSAS – STOVYKLA – SVĖDASAS – TAIFŪNAS – TĖVONIJA – TVARSTIS – VALTORNA.

9 raidės:

AMŽINATVĖ – ISLANDIJA.

Ruoškitės juoktis! ANTRAS KAIMAS greit pasirodys!
PLC galerija „Siela“, Lemont, IL
lapkričio 6 d. ir 13 d. 7:37 val. v.
Bilietai (20 dol.) prie durų arba
el. paštu: jvariakojis@comcast.net

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

- Greičiausi pristatymo terminai
- Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkaustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 N. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh (Vit. Booth)
100 E. Rand Rd. Arlington Heights, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankovičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

SUBSCRIBE

Receive **BOTH!**

ONE YEAR
DRAUGAS NEWS
12 ISSUES

LITHUANIAN
HERITAGE
6 ISSUES

\$45 mailed
\$30 internet
only

DRAUGAS NEWS

LITHUANIAN WORLD WIDE NEWS IN ENGLISH

My Paper – My Friend

My link to LITHUANIA!

www.draugas.org/news

LITHUANIAN HERITAGE

MAGAZINE IN ENGLISH

A supplement mailed separately

BENDRAUKIME!
www.facebook.com/draugolaikrastis

Kitokių minčių spiečiai

Meškis Hugo
apžvalgininkas Lietuvos,
žemės rutulio ir Visatos

VARGŠAI. Pasaulinė orumo diena buvo išaušusi spalio 21-ąją, tačiau visas mūsų orumas ėmė ir išėjo po mažą mažą skylutę, todėl subliūškome, kaip oro balionas. Viskas galėjo nutikti kitaip, jei kas būtų pirštu ją užkišęs. Bet. Visiškai visi rankų pirštai buvo užimti. Vienas krapštinėjo pakaušį, kitas – paausį, trečias su ketvirtu suko iš iškritusio plauko rutuliuką, penktas buvo per storas, tiko tik nosiai rakinėti, šeštas, septintas bei aštuntas kažkam rodė špygą, devintas danguje buvo prirėmęs pilnatį, kad ši nenukristų, na, o dešimtas subintuotas, nukentėjęs per vieną nelaimingą nutikimą, kuris pakliuvo net į kriminalinių įvykių suvestinės kūno sužalojimų rubriką, nes tapo neatsargumo auka. Buvo perdurtas. Ir būtent pro tą, o ne kitą, apie kurią buvo spėta pagalvoti, skylutę orumas dingio. Kas kaltas? Kaip sakoma, *cherchez la femme*. Išaušus Pasaulinei orumo dienai mūsų ministrų ministrė, pati pati svarbiausioji, išvyko į emyratus, kur ją žadėjo priimti kažkokio ministro pavaduotojas. Gerai, kad jis bent princas. Jei orumas būtų neišrūkęs pro tą vieną skylutę, galėjome į šeichų šalį išsiųsti irgi tik kokio ministro pavaduotoją. Princesę. Pas svajonių prinčą. Bet. Greičiausiai tokiuose postuose mes princesių neturime. Išvis neturime? O jų yra. Jau pasakome aprašyta, kaip jas atskirti nuo neprincesių. Kyšt kišt žirni po čiuziniu, ir aišku. Neoru miegot princesėms nepatogiai. Tai, va. Subliūškome lygoje vietoje, it balionas.

MILIJONIERIAI. Vienos karantino ministrės planas A neišdegė. Buvo pažadėta senoliams po 100 pinigų, jei pasivakcinuos. Bet. Žilagalviai nesužadė. Kas per pinigai – 100? Reikėjo kitaip monyti juos. Pagal planą B pasakyti, kad už skiepa gali tikėtis viso milijono. Vienetas su šešiais nuliais skamba gerokai skambiau, o, be to, labai gražiai atrodo. Ir tai būtų pirmasis

žmonijos istorijoje baltutėlis milijonas, kai dauguma jį užsidirba juoda. Tokia suma pakeičia ir asmenybę. Kai kurie piliečiai pilnomis pinigų kišenėmis ima vaikščioti užriete nosis. Žinoma, per lietų labai nepatogu taip vaikščioti, prilyja galvą sklidinai. Bet. Išdidumas neleidžia nuleisti žemiau milijonieriaus lygio. Tokiems turėtų būti gaminami specialūs lietsargiukai, užmaunami ant nosies. Kad žiemą nepripustytų reikėtų pasiūti madingų kailinių kepurėlių linija. Ir pardavinėti tik milijonieriams. Kad būtų galima atpažinti gatvėje iš pirmo žvilgsnio. Dabar vis dar pasitaiko, kad ir neturtingi vaikšto užriete. Apsimetėliai. Bet. Grįžkime prie plano B. Reikia pažadėti už skiepa milijoną. Pagal planą C vakcinuotiesiems duoti po loterijos bilietą, o lošimą paskelbti po 100 metų. Milijono verta viltis! Ir kažkas laimės. Ir būtų pigiau. Prie vaksobusų, vaksocentru nutįstų kilometrines senolių eilės. Ko ir tikėtasi pagal planą A, kuris neišdegė.

IŠPIRKIMAS. Uuuuu, ir atėjo juodasis penktadienis. Truputį pasnalgailiojo, tad išėjo toks taškuotas. Juodas su baltais taškučiais. Bet kas darėsi šiandien prie prekybos centrų ir nušalesnių smulkių krautuvėlių! Viskas už pusę kainos! Žmonės tiesiog mušėsi, kas pirmiau turi teisę išleisti pinigų. Mes be eilės praleidome parduotuvinių savininkus. Nesąžininga būtų, jei jie patys vėliau už visą kainą pirktų. Iš savęs. Ar gali būti kas kvailiau? Na, ne. Paskui praleidome į priekį Seimo, Vyriausybės narius bei departamentų darbuotojus.

Tegu savomis akimis įsitikina, kad jų žodžiai „Lietuva dar niekada taip gerai negyveno“ yra gryniausią tiesą. Tada be eilės leidome turtingiausią šalies elitą, nes jei brangiai pirks, gali išretėti milijonierių pulkas. Kai šie prisidėjo kiek telpa, praleidome dvasinį elitą – stiliaus ikonas. Neduok nedavęs, neturės kuo apsirngti teks brangiai iš anturų rankų pirkti. Na, tada jau ir mes užsukome. Va tai tau... Tuščios lentynos. Ir iššluok viską taip švariai. Tik lentynos ir pardavėjos. Baldų nereikia, paėmėm dvi pardavėjas. Kam mums? O ką mes žinom. Kai vėl viskas pabrangs, gražinsim, sakysim dydis netiko. Chi chi chi. Štai kaip būna per juodąjį penktadienį.

PASIVAİKŠČIOJIMAI. Minganti žemė alsuoja, rodos, kaip pernai. Spalvos lyg tokios pat, it prieš metus. Lyja, panašu, iš pernykščių iki galo neišvarvėjusių debesų. Paryčių šalna irgi lyg kažkada buvusi nutvilko pirštinių dar nesusradusių rankų pirštus

A + A MILDRED HELEN LAPINSKAS JAGIELLA

Š. m. rugpjūčio 9 d. Hebron, Indianoje, mirė uoli Lietuvos vyčių organizacijos veikėja Mildred Helen Lapinskas Jagiella.

Ji gimė 1936 m. rugpjūčio 13 dieną. Augo Massachusetts valstijoje, Worcester mieste, lietuvių imigrantų šeimoje. Jos tėvai – Peter ir Mary Lapinskas. Baigusi gimnaziją, Mildred išvyko į Čikagą – Loyola University School of Nursing ji mokėsi būti slaugė. Čikagoje ji aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje, priklausė įvairioms lietuviškoms organizacijoms. Čia ji susitiko ir su John Jagiella, su kuriuo susituokė 1958 metais. Mildred ir John Jagiella gyveno Čikagoje, vėliau Lansing, Hammond ir Hebron, Indianoje. Jie susilaukė šešių vaikų: dukrų Diana ir Monica, sūnų Justin ir Thomas bei vaikystėje mirusių John ir Mary.

Mildred Jagiella dirbo slaugė ir pasižymėjo savo sąžiningumu bei atjauta sunkiai sergantiems ligoniams. Visą gyvenimą ji savo laiką aukėjo kitiems. Buvo pasišventusi savo bendruomenei, bendradarbiavo „Draugo“ laikraštyje, buvo Lietuvos vyčių Vidurio Amerikos skyriaus (Mid-America District) prezidentė, vyčių atstovė ALT'o organizacijoje. Daugelį metų ji priklausė Šv. Kazimiero bažnyčios parapijai Gary, Indianoje. Jai labai rūpėjo Lietuvos nepriklausomybės reikalai. Ji kelis kartus lankėsi Lietuvoje ir drąsiai pasisakydavo politiniais klausimais. Be to, Mildred pasižymėjo kūrybingumu, mėgo kulinariją ir daržininkystę.

Mildred Jagiella iškeliaavo amžinybėn, apsupta savo keturių vaikų, sesers ir gausaus anūkų bei proanūkų būrio. Gedulingos šv. Mišios įvyko rugpjūčio 19 d. St. Mary bažnyčioje, Crown Point, Indianoje. Palaidota Šv. Kazimiero kapinėse Čikagoje, šalia 2013 m. mirusio savo vyro John.

„Draugo“ leidėjai nuoširdžiai užjaučia Mildred Jagiella artimuosius ir kartu liūdi, netekę ilgametės bendražygės.

Buvusiam PLC tarybos nariui

A † A POVILUI KILIUI

iškeliavus į Amžinuosius namus, reiškiamo gilią užuojautą jo gyvenimo draugei MARIJAI RAUDIENEI, jos ir Povilo šeimoms, visiems draugams, giminaičiams ir artimiesiems.

Pasaulio lietuvių centras

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org
ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

(kyšt į kišenes jas, atlėgsta, čia šilumos visada įsidėta gal iš namų, o gal net iš vasaros). Ir vėjas, kaip ano spalio, priverčia apykaklę atsistoti, nes sulankstytas šalikas tebesiilsi giliausiame stalčiuje. Diena akyse trumpėja, naktis vis ilgesnes tamsos valandas skaičiuoja, kaip anais metais. O kiekvienas ruduo vis kitoks. Bet. Kaskart vis savas. Čezantis po kojomis mieliausiais šiugždiniais – kiekvienam vis savaip.

Šviesiems – svajones, laukimus. Gal ir ne viskas išsipildo, tačiau taip gera turėti vilties; ja galima gyventi laimingai. Piktiems – pavydą, nebūtas svetimųjų kaltes beigi prakeiksmus. Medžiai nueinant šiems, gausiau žeria pavargusius lapus, kad tamsios šliūžės nesimatytų. Kad nepataisomi svajokliai nebijotų čia vėl spalvotai svajoti.

Užrašė Alfredas Zdramys

A † A
**RŪTA MARIJA MARDOSZ
(VAITKUTĖ)**

Mirė spalio 24 d. Park Ridge, IL, sulaukusi 63 metų.

Gimė 1958 m. kovo 11 d.

Gyveno Lemonte, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Nuliūdę liko: dukterys Arion ir Aila; anūakai Ricky ir Carson; tėvas Vytautas ir brolis Tomas Vaitkus.

Rūta buvo a. a. Aldonos Vaitkienės dukterė.

Velionė bus pašarvota antradienį, lapkričio 2 d., 10 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse ir prisiminti a. a. Rūtą savo maldose.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

A † A
**ALGIRDAS J.
KRIŠČIŪNAS MD, PhD**

Mirė savo namuose Čikagoje, sulaukęs 88 metų.

Gimė 1933 m. sausio 6 d. Lietuvoje, Jono ir Janinos Kriščiūnų šeimoje.

Gyveno Indianoje, Floridoje ir Čikagoje.

Nuliūdę liko: žmona Maria Teresa Bulich; sesuo Aušra (vyras Ronald Padalino), brolis Paul (žmona Diane); daug sūnėnų ir dukterėčių.

Jis buvo a. a. Jono ir a. a. Janinos Kriščiūnų sūnus; a. a. Kęstučio ir a. a. Vytauto brolis.

Sovietams užėmus Lietuvą, Kriščiūnų šeima pasitraukė į Vokietiją, kur prieš išvykstant į JAV, trejus metus gyveno dypukų stovykloje. Atvykę į JAV įsikūrė Indianoje, po to apsigyveno Čikagoje.

Algirdas lankė gimnaziją Lietuvoje, Mater Dei jėzuitų gimnaziją Evansville, IN. University of Evansville įgijo chemijos inžinerijos bakalauro laipsnį. Gavęs stipendiją toliau tęsė mokslus University of Zurich, Šveicarijoje. Baigęs studijas įgijo medicinos daktaro laipsnį ir (PhD) chemijos srityje.

Velionio prisiminimo šv. Mišios bus aukojamos šeštadienį, spalio 30 d., 1 val. p. p. Jaunimo centro Jėzuitų koplyčioje.

Laidotuvės privačios.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti velionį savo maldose.

Nuliūdę artimieji

TRISDEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A
KAZIMIERAS JONYNAS

Prieš 30 metų Viešpats pasišaukė į savo amžinąją karalystę mūsų brangų Tėvelį ir Senelį. Dar vis prisimename jo šilumą, jo šypseną, jo meilę ir pasiilgstame jo iki šios dienos. Visiems jis buvo geras, visiems jis padėdavo, visus suprasdavo ir užjausdavo. Iš jo mes išmokome būti darbštūs ir atsakingi, aukotis savo šeimai, mylėti Dievą, tėvynę ir artimą. Taip pat išmokome visada optimistiškai galvoti, būti geros nuotaikos ir džiaugtis gyvenimu. Nors pasitraukęs iš mūsų tarpo, jis nuolat pasilieka mūsų mintyse ir širdyse.

Nuoširdžiai prašome visų a. a. Kazimiero Jonyno draugų ir pažįstamų prisiminti jį savo maldose.

Tebeliūdinti šeima

A † A
**DANGUOLĖ R.
GRIGANAVIČIENĖ
(BANKAUSKAITĖ)**

Mirė spalio 24 d. Hinsdale, IL, sulaukusi 88 metų.

Gimė 1932 m. lapkričio 17 d. Kaune, Lietuvoje.

Gyveno Darien, Illinois.

Nuliūdę liko: sūnus Šarūnas su žmona Regina; anūakai Brittany Gelsomino su vyru Donald, Molly, Peter, Lucas su žmona Erin; proanūčiai James ir Trey Gelsomino; pusseserės Vida Marks ir Rima Schoot; pusbrolis Erdvilas Bankauskas.

Velionė bus pašarvota šeštadienį, lapkričio 6 d., 9 val. ryto Pal. Jurgio Matulaičio misijoje, 14911 127th St., Lemont, IL, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600
www.petkusfuneralhomes.com

A † A
RAMŪNAS VANAGŪNAS

Mirė š. m. spalio 25 d., sulaukęs 87 metų.

Gimė 1934 m. liepos 24 d. Kaune, Lietuvoje.

Gyveno Winfield, IL, anksčiau Marquette Parko apylinkėje Čikagoje.

Nuliūdę liko: žmona Dana (Paškevičiūtė); dukra Rita Mroz su vyru Ken; sūnus Andrius; anūakai Mallory, Morgan ir Jake Mroz, Alex ir Aric Vanagūnas; brolis Arvydas su žmona Audrone; uošvis Vilius Paškevičius ir daug sūnėnų ir dukterėčių.

Ramūnas buvo a. a. Stasio ir a. a. Stasės sūnus bei a. a. Stasio brolis.

Į Ameriką atvyko 1949 metais ir apsigyveno Marquette Parke.

Ramūnas baigė University of Illinois išgydamas elektroninės inžinerijos bakalauro laipsnį. Jis pradėjo dirbti Commonwealth Edison kompanijoje ir išėjo į pensiją būdamas tos kompanijos viceprezidentas. Būdamas pensininku, jis prisidėjo prie įvairių visuomenės darbų, tarp jų – vedė „Bingo“ žaidimą Pasaulio lietuvių centre.

Laidotuvės bus privačios.

Nuoširdžiai prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti velionį savo maldose.

Vietoje gėlių šeima prašo aukoti Pasaulio lietuvių centrui.

Nuliūdusi šeima

**PETKUS & SON
FUNERAL DIRECTORS**

SUMMIT, 7300 W. ARCHER AVE.

CICERO, 5940 W. 35 ST.

LEMONT, 12401 S. ARCHER AVE. (& DERBY RD.)

NATIONWIDE TOLL FREE (nemokamas)

Tel. 1-800-994-7600

www.petkusfuneralhomes.com

Žymenį

„Geriausios laidojimo paslaugos“

Southtown suteikė

**Palos-Gaidas
FUNERAL HOME**

11028 S. Southwest Hwy. Palos Hills, Illinois

(708) 974-4410 www.palosgaidasfh.com

Mieli skaitytojai,

Gavę šeštadienio, spalio 23 d. laikraštį (nr. 84), jūs pastebėsite, kad jame nėra 15 puslapio. Dėl nepaaiškinamos techninės spaustuvės klaidos buvo pakartotas 5 kultūros priedo puslapis, kuris „išstūmė“ 15-tą laikraščio puslapį. Dėl šios klaidos atsiprašome, ypač tų, kurių pranešimai apie mirusiuosius turėjo būti įdėti būtent tos dienos laikraštyje 15 puslapyje. Juos pakartojome ketvirtadienio, spalio 28 d. numeryje.

Redakcija

Labdaros KONCERTAS

Martynas Matutis ir *Agnė Giedraitytė*

SAULUTĖ SUNLIGHT

Sekmadienį, lapkričio 7 d., 12:30 v.p.p.

Pasaulio Lietuvių Centre, galerijos "Siela" salėje

14911 127th St Lemont, IL 60439

Sunlight Children's Aid
PADEK LIETUVOS VAIKAMS
HELP NEEDY CHILDREN IN LITHUANIA

Jėjimo kaina 15 dol. (minimali auka)
Užkandžiai ir kava įskaityti į kainą
Daugiau informacijos tel. 630-852-3204
arba SunlightChildrensAid.org

Lithuanian Federal Credit Union
Taupa

www.taupaboston.com (617) 269-1450
Membership open to Lithuanians in the U.S.A.
All deposits insured to \$250,000 by NCUA

GET YOUR TAUPA MASTERCARD

- 9.96% rate
- Reward points
- No expiration dates
- No annual fee
- Free balance transfer
- 0% interest for 3 months

apply online

GET YOUR AMBER CARD

Get the power to manage your money and make purchases anytime with our TAUPA AMBER debit card.

With free ATM access at all NYCE, Plus and Pulse locations and MasterCard purchasing convenience, our cards put financial control in your fingertips.

apply online

Products and Services
Savings † Checking Accounts
CD's † Loans
Credit Cards (MasterCard)
International Wires † Notary

Debit Card

- Free online banking
- Free bill pay
- Reward points
- No annual fee

EQUAL HOUSING LENDER AMERICA'S CREDIT UNIONS NCUA

10% BONUS - 7.3% AVG GAIN

Uncapped Accumulation – NO FEES
Global Coverage – Lifetime Income

safeIRAsolutions.com
No risk consultation by phone - in office - or home.

IT'S RETIREMENT ELEVATED - Rob Pastore - 219-712-0488

Withdrawal charges, bonus recovery & market value adjustment may apply to withdrawals made during the withdrawal charge period. This is a product of the insurance industry and not guaranteed by any bank, nor insured by FDIC or NCUA/ NCUSIF. Not a deposit. Not insured by a federal government agency. Restrictions apply. May only be offered by a licensed insurance agent.

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRAS
14911 127TH STREET, LEMONT

Kalėdinė mugė

Gruodžio 4-5

9:00 VR IKI 3:30 VPP 10:00 VR IKI 2:30 VPP

Puikus lietuviškas maistas, juvelyrika, molio, stiklo bei kiti meno dirbiniai, gintaras, kepiniai, naminiai muilai, rūbai, eteriniai aliejai, sveikatos produktai, knygos, organinės daržovės ir dar daugiau!

Lithuanian World Center, 14911 127th Street, Lemont, IL 60439
Daugiau informacijos PLC raštinės tel. 630-257-8787 arba aleknaite@lcenter.org

CALIFORNIA LITHUANIAN CREDIT UNION

1 YR - 0.75% APY*
2 YR - 1.00% APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

Advokatas
YTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com

Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į

Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747